Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 237 (16760) | 1984 оной октябриин 16, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

УРАМАЙ ҮДЭР

XXVI съездын, партиин ЦК-гай удаадахи ...й шиидхэбэринүүдые, ажалай социалис жура... тухай парти, правительствын тогтоолые республикын промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна организа...лай болон үйлэдбэриин журам һайжаруулха, ...хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хү...шэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар хэм... абажа байна. Тиихэдээ тэдэнэр элдэб янзын ...удые хэрэглэнэ, эмхидхэлэй, үзэл бодолой-хү... болон ажахы эрхилэлгын хүсэнүүдые хам...тэжэ оролдоно.

...журамые бэхижүүлхэ хүдэлмэриин удха ша... онол аргануудые саашадань хүгжөөхэ зуу... жэлнүүдтэ хэдэ хэдэн предприятинуудта, ор...удта, эмхи зургаануудта Журамай үдэрнүүд ...дэг болонхой.

...ай үдэр һарада нэгэ удаа бүхы бригадануудта, ...та, участогуудта, цехүүдтэ, отделенинүүдтэ, ...дтэ, мастерскойнуудта нэгэ доро үнгэргэгдэнэ. ...хүтэлбэрилхын тула тусхай штаб байгуулагдана. ...захиргаанай, партийна, профсоюзна, комсомолой ...нуудай хүтэлбэрилэгшэд, нютагай Соведүүдэй ...арадай һайн дуранай дружинын нүхэдэй ...шүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон бусад элдэб... Штабай бүридэл парткомдо гү, али парт...италагдана, тэрэниие заабол предприятиин хү...тшэ толгойлдог байна.

..., Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто Жура...ые хүтэлбэрилхэ штабые заводой директор В. Б. ...толгойлдог. Тэндэнь олониитын организацинуу...шүүдэй түлөөлэгшэдһөө гадна заводой цехүүдэй ...нүүд ородог. Эндэ хүтэлбэрилэгшэдые гансал ...иин түсэб дүүргэһэнээрнь сэгнэдэг бэшэ. Ажал ... асуудалнууд хүмүүжүүлгын хэрэгтэ нягта ...гоор шиидхэгдэдэг байна.

...ай үдэрнүүдые үнгэргэхэ талаар Загарайн, Ка... Прибайкалиин районуудай хэдэ хэдэн предприя...ихи зургаанууд зарим тэды дүй дүршэлтэй бо... КПСС-эй райкомууд, партийна организацинууд ...үдэрнүүдтэ һайнаар бэлдэжэ, эмхитэйгээр үн...эргэтэ онсо анхаралаа хандуулна. Эндэ зүбшэхэ ...тэ хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонууд оруулагдана, ...байхадаа рейднүүдые эмхидхэнэ, ханын газетэ...айшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаанууд» гар... Журамай үдэрнүүдэй дүнгүүдээр бодото хэмжээ...дэг. Имэ үдэрнүүдые саг соонь, эмхитэйгээр ..., тэндэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые дары ... болоһон газарта ажал хэрэгүүдынь урагша...буулагдана, хүдэлмэриин саг гээхэ ушар үсөөр... бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ.

...шье, ааша үрээ харуулһан эмхидхэлэй, хүмүү... энэ хүдэлмэри хаа хаанагүй хэрэглэгдэдэг болоо ...гүй. Республикын олохон районуудта, илан... болон совхозуудта энэ шухала хэрэгтэ хүсэд ...анагүй. Тиимэһээ тэндэ хүдэлмэриин сагые зү...хэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар олон ...ууд ушарһаар, ажалай үдэр гээхэ, хүдэлмэриин ...дахa, ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаха ба... зарим коллективүүдтэ үзэгдэһөөр. Эдэ бүгэ...һаа боложо, түсэбүүд болон социалис уялга...гэгдэнгүй үлэшэнэ ха юм.

...коллектив дотор Журамай үдэрые яажа үрэ ...үнгэргэхэб? Үзэл сурталай бусад хүдэлмэридэл ...эндэ бүхы ушарта хэрэглэхэ заабари, гурим тог...аргагүй. Тиимэһээ тэрээндэ ухаан бодолоо гүйл... онол аргануудые ходо бэдэржэ байхэ хэрэг...бото байдал дээрэһээ хараад үзэхэдэ, Журамай ...һайса түсэблэнгүйгөөр үнгэргэхөөр бэшэ. Имэ ...ые хүтэлбэрилхэ штабай түсэбые зохёохоодоо, ...түлөө тэмсэхэ бүхы асуудалнууд анхаралда ...эргэтэй. Нэн түрүүн, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ, ...үйлэдбэриин журам сахилга, гурим ёһо алдаха, ...хамтын ажабайдалай эрилтэнүүдһээ хазагайрха ...ууд анхарагдаха ушартай.

...үдэрэй программа предприятиин, ажахын бүхы ...удта уридшалан мэдээжэ болохо, хүнүүдтэ табиха ...нуудаа, хэлэхэ үгэнүүдээ, дутагдалнуудые усад...урадхалнуудаа бодомжолхо арга олгохо шухала. ...лгоор тэрэ харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр, ... радиогоор дамжуулагдаха, соносхогдохо

...зохёор, предприятиин, ажахын хүтэлбэрилэгшэд ...эр түсэбэй, үйлэдбэриин, олониитын журамай хэр...агдажа байһан тухай бригадирнарай, мастернуу...цехүүдэй начальнигуудай, мэргэжэлтэдэй мэдээсэл...шагнаха, бригада, халаан, цех бүхэнэй байдалые ...һайнаар шэнжэлхэ, мэдэжэ абаха зэргэтэй.

...үедэ олониитын организацинууд арадай хиналтын ...дэй ба постнуудай, «Комсомолой прожекторэй» ...шалгалтануудые эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые ...эблэлдэ тэрэ доронь тунхаглаха ушартай.

...май үдэртэ һайн дуранай арадай дружинануудай, ...молой оперативна отрядай, эхэнэрнүүдэй соведэй ...нютагай Соведүүдэй депутадуудай хабаадалгатай ...тануудые залуушуулай хамтын байрануудта, «би... байдалтай бүлэнүүдтэ хэхэ, хүмүүжүүлхэдэ хүшэр ...үүдэ хүрэхэ, архи худалдадаг магазинуудай хү...иин гуримаар һонирхохо болоно. Ажалша коллек...дэй хубинуудта хуули ёһонуудые ойлгуулхын тула ...нагай органуудай, милициин, сүүдэй, прокуратурын ...эрилэгшэдые урихада һайн.

...май үдэрые үнгэргэлгэдэ клубуудай, библиотекэ... хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэ...дэнэр эндэ табигдаһан асуудалнуудта зорюулагда...кинофильмнүүдые харуулха, номуудай выставкэ эм... уялгатай.

«...РАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ ГЭЭШЭ САГ ЗУУРЫН ...АНИ БЭШЭ, ХАРИН ҮДЭР БҮРИИН ОРОЛДО... ХҮДЭЛМЭРИ МҮН» — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ... (1983 он) Пленум дээрэ заагдаһан юм. Тиимэһээ ... болон олониитын организацинуудай, ажалша ...тивүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэри дээрээ ажа...урам үнэхөөр бэхижүүлхын тула Журамай үдэрые ...итэйгээр үнгэргэхэдэ хэрэгтэй бүхы юумэ хэхэ ...тай.

...СОЮЗУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

...үдэр Улаан-Үдэдэ профсоюзуудай областной сове... пленум боложо үнгэрбэ. Энэ пленум дээрэ эмхидхэлэй ... харагдаа.

...өөр хүдэлмэридэ орохо болоһонтойнь дашарамдуу... Д. Чукаевые пленум облпрофсоведэй президиумэй ...гшын уялгануудһаа сүлөөлбэ.

...профсоведэй президиумэй түрүүлэгшээр Николай ...евич Розанов һунгагдаба. Нүхэр Н. А. Розанов КПСС-эй ... промышленностиин таһагые даагшаар хүдэлжэ

...офсоюзуудай областной соведэй пленумэй хүдэлмэридэ ...эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Беляков, КПСС-...бкомой партийно эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые дааг... К. Шомоев хабаадаа. Нүхэр А. М. Беляков пленум ... үгэ хэлэһэн байна.

Хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй, транспортын, шанаржуулан болбосоруулгын ба худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд! Хүдөө ажахын продукци гээлтэ хоролтодо бү оруулагты!

Ургуулһан бүхы юумзеэ бүрин бүтэнөөр арадай аша туһада хэрэглэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай УРЯАНУУДҺАА)

ТҮРҮҮШЫН ИЛАЛТА

Манай эндэ таряа хуряалга үнихэнэйшье нимэ амжалтатайгаар үнгэргэгдөөгүй юм. Ороо һо тарянай һайнаар ургаһанда механизаторнууднайшье урма зоригтойгоор, габшагай шангаар хүдэлбэ.

Һүүлэй мэдээгээр колхоздо бүхы шинисэ, хара таряан хуряагдажа дүүргэгдээд, бригадануудай тоогууд дээрэ 50 мянга гаран центнер ороо һон буугаад байна гэхэ гү, али гектар бүриһөө 15 центнер ургаса абтаба. Мүнөө һүүлшын гектарнуудта обёос хуряагдаад, октябриин 10-да бүхы таряан абтажа дүүргэгдэбэ.

Ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө тоогууд дээрэ буулгагдаһан таряае сэбэрлэжэ, гүрэндэ худалдаха, ерэхэ жэлэй үрэһэндэ хааха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа эхилээ һэмди.

Бэлэдхэлэй пунктда 7500 гаран центнер таряан тушаагдажа, жэлэй хоёр түсэб дүүргэгдэбэ. Тиигэжэ колхоз эдэ жэлнүүдтэ хамтадань 11 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаад, бүхы табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ гээшэ. Гадна энэ жэлдэ 5,8 мянган центнер ороо һо гүрэнэй амбаарта оруулха һаа, тэрэнээ 13 мянган центнертэ хүргэхэмнай. Энээнтэй хамта байгша ондо 7 мянган центнер ороо һо ерэхэ жэлэй үрэһэндэ бэлдэхэ түсэбтэй һаа, тэрэнэйнгээ 6 мянган центнерыень хатаажа, сэбэрлэжэ, амбаар, складуудта адхаабди.

Һайнаар ургаһан таряагаа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряахын түлөө механизаторнууд эршэмтэйгээр мүрысэн ажаллажа, олонхинь эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаба. Нёдондо колхоз соогоо эгээл ехэ таряа сохижо, чемпион болоһон комбайнер Цырен Кушеевич Очиров баһал эрхимлэбэ. Тэрэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо хамта 5200 гаран центнер ороо һо сохёод, ажахы, район соогоо эгээл ехэ үрэ дүн туйлаа. Дүршэлтэй бэрхэ комбайнернууд Эрдэни Нанзатов, Баир Зурлов, Леонид Ангаров гэгшэд тус тустаа 4300—4500 центнер таряа сохинхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ намарай паар хахалха, таряалангай һолоомо суглуулха хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулнабди. Иигээд һаяар хартаабха, овощ гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб баһал дүүргэгдэхэнь.

Тиигэжэ октябриин 14 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр болотор таряалан дээрэхи хүдэлмэри сүм дүүргэгдээд байба.

Мүнөө намарай паар хахалалга, үрэһэ сэбэрлэлгэ, һолоомо суглуулга үргэлжэлһөөр.

В. БАДМАЕВ,
Баргажанай районой Уланай колхозой парткомой секретарь.

КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР ЭМХИДХЭНЭБДИ

Манай совхоз энэ жэлдэ 1989 гектар талмай дээрэһээ ороо һо таряа хуряажа абаха түсэбтэй. Хараалһанаа саг болзортонь бэелүүлхын тула горитойхон бэлэдхэл ябуулаа бэлэйбди. Таряа баал болгон сохилгодо 12 комбайн поли дээрэ гаргагдаа юм. Баал болгожо унагааһан таряае 8 комбайн суглуулна. Энэ жэлдэ таряанайнгаа хүсэд эдеэшээгүй дээрэһээ хуряалгын хүдэлмэри нэгэ хэды хожомдожо эхилэгдээ юм. Гэбэшье манай механизаторнууд Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр болотор таряа хуряалгаяа дүүргэхын түлөө оролдоо.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ коммунист Евгений Владимирович Федотовой хүтэлбэрилдэг Тохойн отделениин тракторно-таряан ажалай бригадынхид эршэтэйгээр ажаллажа эхилээ юм. Эндэ гурбан мянга гаран центнер ороо һо таряа суглуулһан Иван Яковлевич Лалетин үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна. Тэрэ гансашье бригададаа бэшэ, мүн совхозойнгоо комбайнернуудай дунда эрхимлэнэ. Тус бригадын комбайнер Николай Абрамович Павлов хоёрдохи һуурида гараһан юм. Дүршэлтэй механизатор хэдэхэн хоногой туршада хоёр мянга гаран центнер ороо һо таряа суглуулаа.

Коммунист Анатолий Александрович Петровой хүтэлбэрилдэг Оёорой тракторно-таряан ажалай бригадынхид тон хүндэ эрхэ байдалда хүдэлнэ. Унагаагдаһан таряае һэбэрээжэ хатаахада, саг ехээр ошоно. Тиигэбэшье коммунист Цокто Мункуевич Тасарунов, Николай Иванович Дементьев, Доржи Садаевич Галсанов, Владимир Найданович Гармаев гэгшэд үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэр тус тустаа хоёр мянга гаран центнер ороо һо таряа суглуулһан байха юм.

Поли дээрэ хэгдэхэ намарай хүдэлмэринүүд комплексноор ябуулагдажа, һолоомо суглуулха звенонууд таряан ажалай бригада бүхэндэ бүридхэгдэнхэй. Оёорой отделениин С. Р. Раднаевай хүтэлбэрилдэг звеногойхид үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгарна.

Манай совхозойхид 600 гектар намарай паар хахалха түсэбтэй юм. Мүнөө 637 гектар хахалагдаад байна. Эндэ хүсэтэ К-700 түхэлэй тракторнуудые жолоодогшод коммунистнууд Владимир Нимаевич Молонов, Владимир Семенович Чердонов болон Дугар Гомбоевич Галсанов, Сергей Доржиевич Чердонов гэгшэд шалгарна. Тэдэнэр халаанайнгаа даабари 105—110 процент дүүргэдэг юм.

Совхозоймнай тоог дээрэ 10 гаран мянган центнер ороо һон буулгагданхай. Таряанай тоогые даагша Степан Гурьянович Фофоновой хүтэлбэри доро халуун ажал эхилэнхэй. Эндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай агрономическа факультедэй хоёрдохи курсын студентнүүд һайнаар хүдэлнэ. 24 хүн хоёр халаанда ажалладаг юм. Түрүүшын 6 мянга гаран центнер үрэһэн хүрэнгын таряан сэбэрлэгдэжэ оруулагданхай. Хамта дээрээ 13 мянган центнер үрэһэн хаагдаха юм.

Ургаса хуряалгын үедэ хүн бүхэнэй үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхэ арга боломжонууд олгогдонхой гэжэ һанагдана. Тохойн, Оёорой полевой станууд яһала һайнаар түхеэрэгдэжэ, манай механизаторнууд амарха, сүлөө сагтаа шэнэ газетэ, ном уншаха аргатай юм. Поли дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ халуун эдеэн саг соогоо абаашагдажа байгаа.

Тракторно-таряан ажалай бригадануудай хоорондо, мүн тэдэнэй коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд ходо согсологдожо байдаг. Илагшадта совхозой парткомой, дирекциин, профсоюзай ба комсомолой комитедүүдэй дамжуулгын Улаан туг, вымпелнүүд барюулагдадаг.

Совхозой дирекци, партийна, профсоюзай, комсомолой комитедүүд таряа хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хүн бүхэниие моральна болон материальна талаарнь урмашуулхын тула социалис мүрысөөнэй гуримуудые баталан абаа юм. Мүнөөнэй гуримай ёһоор хараалагдаһан урмашуулгануудые таряа хуряалгые дүүргэхэтэй сасуу ажалай түрүүшүүлдэ барюулагдаха.

Манай таряашад ургаса хуряалгаяа шанартайгаар, хараалһан болзор соонь дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа гараһан байна.

Н. ИГОШЕВ,
Зэдын районой Оёорой совхозой ахамад агроном.

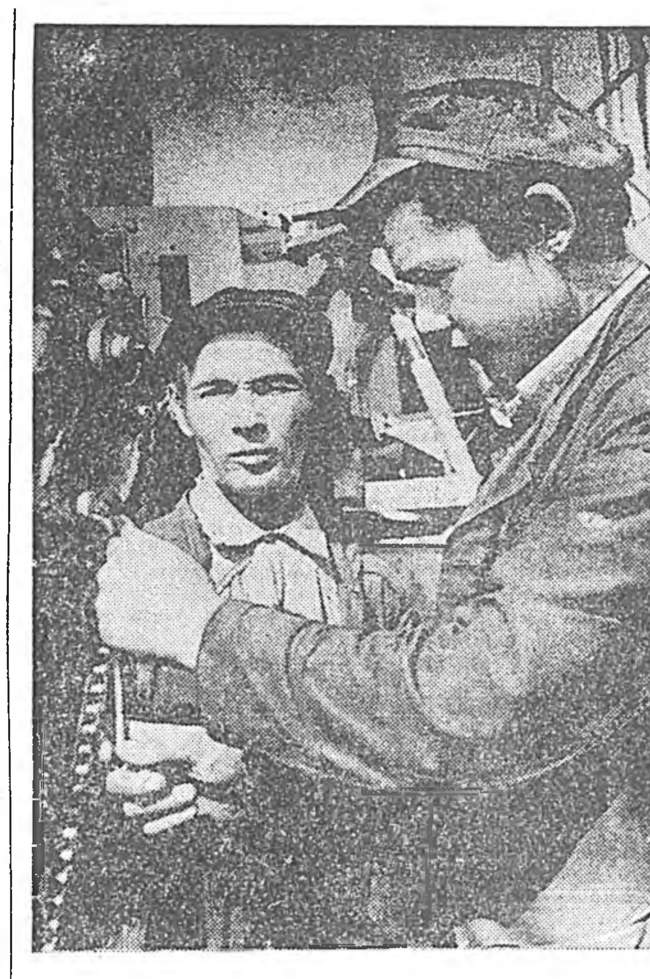

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛНЭ

Бэшүүрэй совхозой суута механизатор Василий Иванович Сизых 20 гаран жэлдэ комбайн жолоодоно. Мүнөө жэл хуушан СКД-5 түхэлэй комбайн өөрөө заһабарилжа тааруулаад, кукурузын ногоо, горох сабшаа юм. Таряа хуряалгын эхилхэдэ дүршэлтэй комбайнерта шэнэ СКД-6 түхэлэй комбайн даалгагдаа бэлэй. Василий Иванович өөрынгөө туһалагша комсомолец Григорий Бурчевскитэй хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Нүхэр В. И. Сизых 1981 оной таряа хуряалгада совхозойнгоо чемпион болоһон юм. Энэшье жэлдэ үнинэй механизаторай экипаж социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Сизых туһалагша Г. Бурчевскитэеэ комбайнаа шалгана.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

АЛДАРТА ОЙ

КИШИНЕВ, октябриин 13. (ТАСС). Совет Молдавиин газар дайда дээрэ ехэ баяртай һайндэр хүрэжэ ерэбэ. Гурбан орденто Молдавиин Совет Социалис Республикын ба тэрэнэй Компартиин 60 жэл гүйсэбэ.

Гайхамшагта үдэртэ зорюулагдажа, Молдавиин Компартиин ЦК-гай болон республикын Верховно Соведэй баярай суглаан Кишиневто болобо.

Нүхэр К. У. Черненко түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюроһоо бүридэһэн Хүндэтэ президиум ехэ зоригжолтойгоор һунгагдаһан байгаа.

Суглааргашадта дулаанаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Молдаван арадые ба тэрэнэй дайшалхы манлай — республикын партийна организациие алдарта ойн баяраарнь тэрэ үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Энэ баяртай үдэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненкын даалгабариие сэдьхэлээ ханан дүүргэнэб гэжэ тэрэ хэлэбэ. Таанадта, таанадаар дамжуулан коммунистнуудта, республикын бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые ба һайн һайхаһиие хүсэһэн хүсэлэнгүүдые дамжуулхые тэрэ гүйгаа һэн.

Коммунистнуудай, республикын бүхы ажалшадай үмэнэһөө Молдавиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь С. К. Гроссу амаршалгын дулаан үгэнүүдэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ гүнзэгы баяр баясхалан хүргэбэ. Совет Молдавиин хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин амжалтануудые Константин Устинович Черненкын анхарһаниинь, тэдэнэрэй ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэниинь, республикын социально-экономическа хүгжэлтые саашадань түргэдхэхэ талаар тэрэнэй үгэһэн заабаринууд ба хүсэлэнгүүд бидэнэртэ тон үнэтэй сэнтэй юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шанга тэмсэлэй оршон байдалда Молдавиин ССР-эй ажалшад гайхамшагта ойн баяраа тэмдэглэжэ байна.

ДАУГАВЫН ЭРЬЕ ДЭЭРЭХИ ҺАЙНДЭР

РИГЭ, октябриин 13. (ТАСС). Немец-фашис булимтарагшадһаа хотын сүлөөлэгдэһөөр 40 жэлэй ойе интернациональна ехэ һайндэр мэтээр Совет Латвиин ажалшад угтаба. 40 жэлэй саада тээ Совет Арми Латвиин газар дайдын ехэнхи хубиие гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлөө һэн. Дайшалхы гайхамшагта туйлалтануудай ба олониитээрээ баатаршалга гаргаһанай түлөө 80-һаа дээшэ соединени ба частьнууд «Рижскэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа. Латыш национальна нэгэдэлнүүдэй 19 мянган шахуу сэрэгшэд ба партизанууд-подпольщигууд гүрэнэй үндэр шагналнуудаар тэмдэглэгдэһэн юм.

Гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан мүнөөдэр Ригэдэ болобо. Тэрээн дээрэ Латвиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Б. К. Пуго болон бусад үгэ хэлэхэдээ, Коммунис партиин хүтэлбэри доро Латви үзэгдөөгүй богони болзорто дайсадай гобтолгын хүшэр хүндэ хойшолонгүүдые усадхаһан байгаа гэжэ тэмдэглэбэ. Буржуазна Латвида бүхэли жэлдэ үйлэдбэрилэгдэдэг байһан хэмжээнэй продукци мүнөө республикада ойрдоол 8 үдэртэ бүтээгдэнэ.

ФРУНЗЕ, октябриин 13. (ТАСС). Киргизэй хото городуудта, һуурин тосхонуудта ба хүдөө нютагуудта һайндэр хүрэжэ ерэбэ — Киргизэй ССР-эй болон республикын Компартиин 60 жэл тэмдэглэгдэнэ. Гайхамшагта үдэртэ зорюулагдажа, Киргизэй Компартиин ЦК-гай болон республикын Верховно Соведэй баярай суглаан мүнөөдэр Фрунзе хотодо болобо.

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ОРЬЁЛ ӨӨДЭ

Нүхэр К. У. Черненко түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюроһоо бүридэһэн хүндэтэ президиум зоригжолтойгоор һунгагдаа.

Суглааргашадта дулаанаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротников суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Таанадта, республикын бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, ажахын ба соёлой ажабайдалай бүхы талаар амжалтануудые хүсэһэн һайн һайхан хүсэлэнгүүдые дамжуулха гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Константин Устинович Черненкын даалгабариие ехэ баяртайгаар дүүргэнэб гэжэ тэрэ хэлэбэ.

60 жэл соо Киргизэй гаталһан замые тодорхойлходоо, хаанта Россин урдань гээгдэнги байһан заха булан ниитын, эрдэм, техникын болон оюун ухаанай хүгжэлтэ дэбжэлтын орьёл өөдэ алхам хээ гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Экономическа хүсэ шадалайнь ургахатай хамта ороной арадай ажахын ниитэ нэгэн комплексын хүгжэлтэдэ республикын оруулдаг хубитань дээшэлнэ, ниитэ гүрэнэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тэрэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадана. Арад зоной һуудал байдалые ба ажабайдалай соёл болбосоролой хэмжээ хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ талаар партиин бэелүүлдэг хараа шугамай бодото үрэ дүнгүүд Совет Киргизэй жэшээ дээрэ элеэр харагдана.

Бодото социализмын туйлаһан амжалтанууд ехэ, түүхын удха шанартай юм гээд В. И. Воротников тэмдэглэбэ. Гэбэшье ажабайдал бүри шэнэ зорилгонуудые табина. Тэдэниие шиидхэхын тула шэнэ онол аргануud, ажал хэрэгтээ зохёохы шэнэ ёһоор хандалга, олониитын ушар ёһо гүнзэгыгөөр мэдэдэг байлга хэрэгтэй болоно.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЗАМААР

ТБИЛИСИ, октябриин 13. (ТАСС). Грузиин ниислэл хотодо совет ба румын залуушуулай хани барисаанай IV уулзалга баярай оршон байдалда мүнөөдэр түгэсхэгдэбэ.

Тэрэнэй хаалта дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь Д. Охромий ба СРР-эй СКМ-эй ЦК-гай секретарь Д. Дрэган үгэ хэлэхэдээ, марксизм-ленинизмын үг зорилгонуудые, социалис интернационализмын гол ёһонуудые хэзээдэшье хаанашье баримталһаар шууд бэлэн байһан тухайгаа совет ба румын хүбүүд, басагад гэршэлэн харуулаа гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын ба РКП-гэй XII съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгые нарижуулан һайжаруулха асуудалнуудые, ВЛКСМ-эй ба СРР-эй СКМ-эй хоёр талын харилсаа холбооной онол аргануудые залуушуулай хуралдаанда хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Руставиин металлургическа заводто залуу булад хайлуулагшад — делегацинуудай гэшүүд хани барисаанай хайлуулгада хабаадалсаһан, республикын зарим ажахынуудай ажалшадта виноград хуряахадань туһалһан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. А. Шеварднадзе уулзалгада хабаадагшадтай уулзаһан байна.

ХҮСЭ ШАДАЛАЙНГАА ТҮЛЭГ ДУНДА

...ДЖОНИКИДЗЕ, октябриин ... (ТАСС). Гурбан орденто ...о-Осетиин газар дээрэ ехэ ...эр хүрэжэ ерэбэ: авто...то республика байгуулаг... 60 жэлэйнгээ ойе тэм...нэ.

...КСС-эй обкомой болон ...о-Осетиин АССР-эй Вер...о Соведэй хамтын бая... суглаан энэ гайхамшагта ...о зорюулагдаһан байна. ...КСС-эй Центральна Коми..., СССР-эй Верховно Со... Президиумэй ба СССР-... Министрнүүдэй Соведэй амаршалгые суглаанда хабаадагшад альга ташалгаар угтаба.

Хойто-Осети хүсэ шадалайнгаа түлэг дунда өөрынгөө ойн баярые угтана гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. 1924 ондо бүхыдөө үйлэдбэрилэгдэһэн хэмжээнэй продукци мүнөө оройдоо 4 час соо бүтээгдэдэг байна. Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ горитой хубита оруулха үүргэтэй хүсэ ехэтэй агропромышленна комплекс республика дотор байгуулагданхай. Түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалис соёл болбосоролынь хүгжэн һалбараа. Партиин үдэр бүриин анхарал оролдолго, агууехэ ород арадай аха дүү ёһоной туһаламжа, совет ороной бүхы арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан ажахын, социальна ба соёлой байгуулалтын талаар автономито республикын туйлаһан амжалтануудай үндэһэ һууринь болоно.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхээр, КПСС-эй XXVI съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар шэнэ амжалтануудые туйлахаар Хойто-Осетиин ажалшад шиидэнхэй гэжэ суглаанда хабаадагшад хэлэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг зоригжолтойгоор баталан абтаба.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТЕРСТВЭДЭ

Советскэ Союзһаа сэрэгэй талаар булюу болохые оролдон, США шэнэ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые байгуулха ба тараан тодхохо ехэ хэмжээнэй программануудые яаралтайгаар бэелүүлжэ үргэлжэлһөөр. Тиихэдээ тэдэнэр холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүдые олоорнь тодхолгодо онсо анхарал хандуулна. Баруун Европын газар дээрэ далита ракетэнүүдые тараан тодхохын хажуугаар Холбоото Штадууд стратегическэ бомбардировщигуудые, харин байгша оной хахадһаа хойшо США-гай ВМС-эй уһан дээгүүр тамардаг корабльнууд болон уһан доогуур тамардаг онгосонуудые холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүдээр зэбсэгжүүлнэ.

Тогтоһон тэнсүүриие эбдүүлхэгүйбди, харюугай адлирхуу хэмжээнүүдые абахабди гэжэ Советскэ Союз нэгэнтэ бэшэ һануулһан байгаа. СССР-эй Оборонын министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзда газар дээрэ тодхогдохо холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүд амжалтатайгаар туршагдажа байнхай.

Мүнөө үедэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд стратегическэ бомбардировщигууд болон уһан доогуур тамардаг онгосонуудта холын зайда хэрэглэгдэхэ далита ракетэнүүдые тодхожо эхилэнхэй. СССР-эй ба социалис хани харилсаата бусад оронуудай аюулгүй байдалда США-гай талаһаа тохёолдуулагдаһан улам ехэ боложо байгаа аюулда эдэ хэмжээнүүд харюу болохо юм.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлүүлхын түлөө

ЭРХЭНЬ ЕХЭ, ХАРЮУСАЛГАНЬ ШАНГА

Һүүлэй үедэ парти болон правительствамнай арадай ажахын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ, ажахы эрхилэлгын онол арга нарижуулха талаар олон шухала тогтоолнуудые абаһан байна. Тиихэдээ үйлэдбэрие хүтэлбэрилхэ, түсэблэхэ талаар промышленна предприяти болон нэгэдэлнүүдэй коллективүүдэй эрхые дээшэлүүлжэ, ажалай эсэсэй дүнгүүдэй түлөө тэдэнэй харюусалгые шангадхаха талаар үргэн хэмжээнэй туршалга үнгэргэхэ зорилго табина. Энэ туршалга хадаа экономико хүтэлбэрилгые саашадань нарижуулха, ажахы эрхилэлгын онол арга һайжаруулха талаар таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо, ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Имэ туршалга ажалша коллективүүдтэ үйлэдбэриин болон социальна асуудалнуудые шиидхэхэдэнь ехэ арга боломжонуудые олгоно. Эндэ предприятиин хүдэлмэрие сэгнэхэдээ, нэн түрүүн продукци худалдалга, номенклатура шанартайнь зэргэ харагдаха, хэлсээнэй ёһоор, эд хэрэглэгшэдые хангалга анхарагдаха байна бшуу. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ, эрдэм, техникын түйлалтануудые нэбтэрүүлгэ, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулга гол анхаралда абтаха ёһотой.

Туршалгын үедэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ экономическа нормативуудай үүргэ дээшэлхэ ушартай. Түрүү дүй дүршэл, эрдэм, техникын шэнэ-шэнэ түйлалтануудые болон технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар предприятинуудай арга боломжонууд дээшэлнэ. Үйлэдбэрие хүгжөөхэ ба социальна соёлой хэмжээнүүдые абаха талаар предприятинууд гүйсэд бэеэ даанги болоно.

Манай республикада гансал «Электромашина» завод энэ туршалгын гуримда 1984 ондо оруулагдажа, үйлэдбэриеэ шэнээр эрхилжэ эхилэнхэй. Тус предприятида арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлдэ, туршалгын гуримда ороогүй байхадань, ажал хэрэгынь түлюуршаг һэн. Үйлэдбэриин хэмжээн доогуур, сэбэр олзошье бага, бүхы түүхэй эд болон материальна нөөсэнүүд ехээр гаргашалагдадаг байгаа. Хүдэлмэриин саг урдахи табан жэлэйхиһээшье ехээр гаргашалагдадаг, хүдэлмэришэн бүхэн элдэб шалтагаанаар жэл соо ажалай 55 үдэр гээһэн байха юм. Хүн зоной ажалай эдэбхи үүсхэлшье һула, табадахи хүн бүхэн нормоёо дүүргэдэггүй, оройдоол 30 гаран инженернүүд өөрын зохёохы түсэбтэй байһан гээшэ.

Туршалгын эхилхэдэ, шэнэ эрхэ байдалда коллективэй ажал эли бодо һайжараа. Экономическа хүдэлмэри һэргэжэ, доторой нөөсэнүүд ашаглагдадаг болоо, түсэбэй дүүргэлтын түлөө харюусалга дээшэлээ.

Туршалга эхилхын урда тээ заводто эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ ехэ хэмжээнүүд абтаа. Коллективэй хүдэлмэри һайжаруулан хубилгахын тула саг соогоо методическа материалнууд зохёогдоһон, бүхы хүдэлмэринь наринаар шэнжэлэгдэһэн байна. Шэнэ эрхэ байдалаар материальна болон моральна урмашуулгын, социалис мүрысөөнэй гуримууд цехүүд болон таһагууд бүхэндэ шэнээр зохёогдоо. Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй ашаар ажалайнь дүнгүүд хараа байса һайжараа. Тиигэжэ 1984 оной түрүүшын хахадта продукци худалдалгын түсэб эд хэрэглэгшэдые хангалгатаяа сүм дүүргэгдэһэн байна. Ажалай бүтээсэ түсэбһөө гадуур 11,8 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, продукциин өөрын үнэ сэн 8,3 процентээр хямдаруулагдажа, партиин нэмэлтэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Сэбэр олзо оруулха түсэб үлүүлэгдэжэ, салин хүлһэнэй фонд алмагдаа.

Заводто материально-техническэ хангалта һайжаржа, бригаданууд болон хүдэлмэришэ хүн бүхэндэ өөр өөрын түсэбтэ даабаринууд хүргэгдэнэ, ойлгуулагдана. Шэнэ техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ түсэб бэелүүлэгдэжэ, мүн үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ комплексно түсэбөөр хараалагдаһан орёо нарин хэмжээнүүд гүйсэд дүүргэгдээ. Эндэ өөрынгөө эрхэ, харюусалгын дээшэлһые ойлгоһон хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл ехээр нүлөөлөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Жэлэй нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудай дүнгөөр, завод республикынгаа предприятинуудай хоорондын мүрысөөндэ түрүүлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн.

Имэ үрэ дүнгүүдые түйлаһанай ашаар урмашуулгын фонд ехэ болгохо арга боломжо бии болоо. Хэлсээнэй ёһоор, продукци эльгээхэ түсэбэй дүүргэгдэһэнһээ боложо, материальна урмашуулгын фонд 15 процентээр дээшэлээ. Ажалай дүнгөөр хүдэлмэришэдые шагналгын хэмжээн һарын салингай 0,75 процент хүрэтэр ураһан байна. Тэрээнһээ гадна хари гүрэндэ продукци эльгээһэнэй, арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа олон янзаар, ехээр гаргаһанай, шэнэ техникэ зохёон нэбтэрүүлһэнэй түлөө урмашуулгын тусхай гурим найруулан баталагданхай. Хүдэлмэришэд болон инженернүүдтэ өөрынь салингай 50 процент хүрэтэр нэмэлтэ мүнгэн түлэгдэнэ. Мүн үндэр бүтээсэтэй, һайн шанартай ажалай түлөө урмашуулха бусадшье гурим бии. Тиигэжэ жэшээнь, хэдэн мэргэжэлээр хүдэлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлбэри 2—3 дахин дээшэлэнхэй.

Энээнтэй хамта салин хүлһэнэй нилээд ехэ нөөсэ үлэнэ. Юуб гэхэдэ, ажалай бүтээсын ургалта салин хүлһэнэй дээшэлгые холо уридлана бшуу. Мүн энэ туршалгын үедэ алмагдаһан зөөри, тэрэ тоодо салин хүлһэншье, предприятиин жасада үлэдэг, һүүлээрнь амжалтата ажалай түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон хэрэглэгдэхэ юм гээд тэмдэглэлтэй.

Ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэһэнэй ашаар социально-соёлой болон гэр байра барилгын фонд үргэдхэгдөө. Тиигэжэ бүри мүнөө жэлдэ заводой 300 гаран хүдэлмэришэд курортдо амарһан, заводой амаралтын баазын барилга үргэлжэлүүлэгдэһэн, гэр байрын барилга үргэдхэгдэһэн байха юм.

Социалис мүрысөөнэй дэлисэ үргэдөө, тэрэнэй дүнгүүдые согсололгодо хүнүүд эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Булта эдэбхитэйгээр хабаададаг, һанамжа ажаглалтаа хэлэдэг байна. Энэ эдэбхи ехэ һайшаамаар. Заводой гол цехүүдтэй хамта хамһабариин коллективүүдшье мүрысөөндэ хабаададаг болоо.

Заводой партийна комитет, цехүүдэй партийна организацинууд коллективтээ тон ехэ эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулһан байха юм. Бүхы хүдэлмэрие тэдэнэр наринаар хинадаг болоо. Партийна бюронуудай, элдэб шатын хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонууд саг үргэлжэ парткомой заседани дээрэ шагнагдана.

Тиихэдэ заводой партком экономическа һуралсалда онсо анхарал хандуулна. Юуб гэхэдэ, туршалгын хүдэлмэриин дүн хүн бүхэнэй экономическа эрдэм мэдэсэһээ дулдыдаха байна бшуу. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленум дээрэ иигэжэ тэмдэглэгдээ һэн: «Партийна комитедүүдтэ ажахые эрхилхэ гээшэ хадаа—нэн түрүүн тэрэниие эрхилдэг хүнүүдые анхарха хэрэг болоно».

Үйлэдбэрие хүтэлбэрилхэ талаар ажалша коллективүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд мүн лэ абтана. Хамтын суглаанай нүлөө дээшэлээ. Кадрнуудые шэлэжэ, хубаарилан табиха талаар партком ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдээ ажалдаа хуушанайхяараа хандадаг, шэнэ эрхэ байдалые ойлгоогүй хүнүүд шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байха юм.

Туршалга бүхы хүдэлмэришэдые эдэбхижүүлээ гээд сэхэ, бүри мүнөө тэмдэглэмээр. Транспортын, материально-техническэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд түсэбэй дүүргэлтын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг болоо гээшэ.

Гэхэтэй хамта бүхы нөөсэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдээ гэхын аргагүй. Жэшээлэн хэлэбэл, продукци бүтээлгэдэ материал гаргашалгын хэмжээн удаанаар доошолно. Энэ талаар табан жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэгдэнэгүй, тэрээнһээ уламжалан материалаар хангалга хүшэрдэнэ. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада ехэ хубилалта болоогүй шахуу. Эдэ нөөсэнүүдые гүйсэд ашаглахын тула ажахы эрхилэлгэеэ саашадань үшөөл нарижуулха хэрэгтэй болоно.

Түсэб табилгада бүхы коллектив эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой гэһэн туршалгын гурим үшөөл гүйсэд дүүргэгдээ гэхын аргагүй. Иимэ эрилтэ ажалша коллективүүд тухай Хуули доторшье табигдадаг ха юм.

Ажалые бригадна гуримаар эмхидхэлгэдэшье һонирхолтой зүйлнүүд бии. Туршалгын үедэ бригаданууд олошороо. Партийна эмхидхэлшэдэй, профгрупоргнуудай бүридэлдэнь ородог бригадануудшье бии. Гэбэшье тэдэнэй тоогой олошоролго коллективэй эрилтэдэ үшөөл хүрэнэгүй. Мүнөө бидэ юрэл бригадануудые олошоруулха бэшэ, харин бригадануудые ажахын тоосоондо батаар оруулха эрхэ байдал тогтоохо ёһотойбди. Тиимэһээ бригаданuудай ажалые бүри мүнөөнһөө шэнэ, ондоо шанартайгаар эрхилхэ эрилтэ табигдана. Үйлэдбэрие түсэблэлгын шэнэ гурим хэрэгтэй. Тиихэдээ бригадын ажалые гол анхаралдаа абаха шухала. Тиигэбэл олонхи дүнгүүд һайжарха, тэрэ тоодо үйлэдбэриин жэгдэ һайн ажал хангагдаха ушартай. Жэгдэ һайн ажалһаа эд хэрэглэгшэдые хангалга сэхэ дулдыдадаг байна бшуу.

Туршалгын үедэ шэнэ техникэ зохёон хэрэглэхэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ, тэрэнэй үндэһөөр ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ талаар коллективэй харюусалга шангадхаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Тиимэһээ заводой техническэ албанууд эрдэм, техникын, проектно-конструкторскэ болон бэдэрэлгын нэгэдэмэл фондые ехэ болгохо, институдууд болон бусад организацинуудтай холбоо барисаагаа үргэдхэжэ, бүхы технологическа процессэйнгээ комплексые нарижуулха талаар хүдэлмэреэ түргэдхэхэ байна.

Гэхэтэй хамта энэ асуудалые үйлэдбэри бэлэдхэлгын цехүүдые хүгжөөнгүй, туршалгын баазагүйгөөр, барилга, техническэ зэбсэгжүүлгэ, һэльбэлгын хүдэлмэри гэхэ мэтые өөрын хүсөөр гүйсэд шиидхэхын аргагүй. Техническэ зэбсэгжүүлгэһээ, мүн эдэ хүдэлмэринүүдэй аша нүлөөһөө бүтээн гаргагдадаг продукциин хэмжээн, шанар, заводой коллективэй фонд сэхэ дулдыдана ха юм. Мүн, гол шухалань гэбэл, энэ эрхэ байдалда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ гансал үйлэдбэриин хэмжээнэй, бүридэлэй хубилгагдаһаар түйлагдаха бэшэ, харин үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн эрдэм-техникын хэмжээнүүдһээ дулдыдаха байна ха юм.

Һайнаар зохёогдон табигдаһан, ажахы эрхилэлгын гурим үйлэдбэриин звенонууд болон, бригаданууудай ажахын тоосоое бэхижүүлхэ эрилтэ табина. Туршалгын үедэ экономическа албанууд, урдынхидаа орходоо, эдэбхитэйгээр хүдэлхэ зэргэтэй.

Һаяхан КПСС-эй обкомой бюро «Электромашина» заводой коллективэй хүдэлмэри тухай тоосоо шагнажа, түйлалтануудыень тэмдэглээд, дутуу дунданууудыень зааһан байна. Заводой партком, дирекци, болон комсомолой комитет эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, туршалгын бүхы эрилтэнүүдые заатагүй хангаха, материальна, үйлэдбэриин болон бусад нөөсэнүүдэй бага гаргашатайгаар 1984 онойнгоо түсэбтэ даабаринууд болон социалис уялгануудые дүүргэхын түлөө бүхы эрхэ болон арга боломжонуудаа хэрэглэхэ ёһотой. Туршалга амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ажалша коллективые бултыень хабаадуулха гээшэ шухала болоно.

Ерэхэ жэлһээ иимэ эрхэ байдалда Минчермет, Минрыбхоз болон хэдэн бусад министерствэнүүдэй предприятинууд хүдэлжэ эхилхэ. Тиимэһээ «Электромашина» заводой коллективэй дүй дүршэлые шудалалга ехэ удха шанартай. Республикын Госплан, АН-ай СО-гой Буряадай филиал энэ асуудалаар жэлэй дүнгөөр тусхай семинар үнгэргэхэ зэргэтэй.

Н. РОЗАНОВ.

ХОРИДОХИ, ЗАНШАЛТА...

(ҮҮЛТЭРТЭ МАЛАИ АУКЦИОН)

Үглөөнэй 10 саг. Республикын гүрэнэй племнэгэдэлэй малай баазада ехэл хүлгөөтэй. Эндэ Хүдөө ажахын министерствын, республикын племнэгэдэлэй үүсхэлээр жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг үүлтэртэ мал харуулха, худалдаха аукцион эхилхээ байна. Иимэ аукционууд республикадамнай 1964 онһоо хойшо жэл бүхэндэ эмхидхэгдэдэг болонхой.

Шэлэмэл һайн элита-рекорд болон эрхим классай 168 бурууу, хашараг буха, 574 гунжан республикымнай 9 районой 18 ажахыһаа асарагданхай. Улаан-Үдын районой «Маяк», Прибайкалиин районой «Прибайкалец», Загарайн районой «Гигант» колхозуудһаа, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозһоо, Ивалгын, Хүрбын туршалгаүйлэдбэриин ажахынуудһаа нёдондо жэлэйхидэ оробол, олон мал аукциондо табигдаа.

Республикын районуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай түлөөлэгшэд эндэ ерэһэн байна.

Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр Н. Н. Найданов оролто үгэ хэлэжэ, үүлтэртэ малай хоридохи заншалта аукционие нээбэ.

— Жэл бүри үнгэргэгдэдэг симментал үүлтэрэй мал харуулдаг, худалдадаг аукционой удха шанар ехэ юм, — гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ, — Нэгэдэхеэр, үүлтэртэ мал үсхэбэрилдэг фермэнүүдэй ажалые тон элеэр харуулжа үгэнэ, хоёрдохёор, үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ бии болоһон түрүү дүй дүршэлые, амжалтануудые олоной дунда дэлгэрүүлхэ арга олгоно бшуу. Гадна бэрхэ мэргэжэлтэд республикын племпредприятинуудта, ажахынуудта үүлтэр һайжаруулха, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ эрхим бухануудые шэлэжэ үгэнэ ха юм. Үүлтэр ниилүүлжэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гээшэ шухала хэрэг. Республикын племнэгэдэлэй мэргэжэлтэд, Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын, хүдөө ажахын институдуудай эрдэмтэд симментал үүлтэрэй малые һайжаруулхын тула голштино-фриз үүлтэрэй мал хэрэглэжэ эхилэнхэй. Энэнь үүлтэртэ малай һү һаали дээшэлүүлхэһээ гадна тэдэниие машинаар һаалгада онсо нүлөөлхэ юм. Тиигэжэ һү абалгада промышленна технологи нэбтэрүүлхэдэ ехэ туһатай байна. Мүнөөдэрэй аукциондо Байгалай ОПХ-һаа монбельярд үүлтэрэй бухануудай үрэһөөр үрэжүүлэгдэжэ түлжүүлэгдэһэн бухануудай асарагданхай. Энэ жэлдэ иигэжэ үүлтэр ниилүүлжэ үрэжүүлэгдэхэ үнеэдэй тоо толгой 3,5 мянганда, 1990 ондо 13,5 мянганда хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Саашадань нүхэр Н. Н. Найданов республикын ажахынуудта үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ямар хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан тухай хөөрэжэ үгөөд, аукционой нээгдэһые гэршэлһэн туг үргэхыень нёдондо жэлдэ эндэ шалгарһан Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэдтэ дурадхаба.

Аукционшье нээгдэжэ, сэгнэлтын комиссиин ажал эхилбэ.

Жэл хахад, хоёр жэлтэйл болоһон аад, 4—5 центнер шэгнүүртэй үүлтэртэ бухануудай зэргэлүүлэн татагдаһан сахануудта уяатай зогсоно. Аукциондо хабаадажа байһан ажахы бүхэндэ малай үүлтэр һайжаруулхын тула хэгдэжэ байһан хүдэлмэрие харуулһан тоо, баримтанууд, түрүү малшадай фото-зурагууд тусхай самбар дээрэ холоһоо аржын харагдана. Эндэ ерэгшэд буха бүхэниие ехэл анхаралтайгаар харана, шэнжэлнэ, һанамжануудаа андалдана, зүбшэлдэнэ. Олонхинь дэбтэрээ гаргажа тэмдэглэнэ.

Энэ үедэ Байгалай ОПХ-гай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри эрхилдэг зоотехник М. А. Литвинатай уулзажа хөөрэлдэбэди.

— Бидэ монбельярд үүлтэрэй бухын үрэһөөр үнеэдые 1932 оной июльһээ үрэжүүлжэ эхилээ һэмди, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө эхилнэ, — Энэ шухала хэрэг Еланай үүлтэртэ фермын техник-үрэжүүлэгшэ зоотехник мэргэжэлтэй Л. П. Муравьевада даалгагданхай юм. Үүлтэр ниилүүлжэ түлжүүлэгдэһэн бухануудай бэшэ симментал үүлтэрэй бухануудһаа шэгнүүрынь 20 процентээр ехэ болоно гэжэ онсолоёбди. Харана гүт, тэрэ «Король» буха. Энэ буха 17 һаратай, 501 килограмм шэгнүүртэй юм. Бидэ мүнөө монбельярд үүлтэрэй 9 буха асаранхайбди, 35-нь аукционһоо түрүүн худалдаа һэмди. Жэл дүүрэтэр үшөө арбаад буха худалдахабди. Энэ жэлдэ манай бэрхэ малшад М. Н. Елизов, К. Г. Карнышев, Ф. Е. Залуцкая, А. И. Куйдин гэгшэд үдэр бүхэндэ харууһалжа байһан малайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүрые дунда зэргээр 1000 — 1200 граммаар нэмээжэ шадаһан байха юм. Бидэ мүнөө 150 толгой гунжадые үрэжүүлээд байнабди. Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлдэг институдай эрдэмтэд үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэридэмнай манда ехэ туһаламжа үзүүлдэг.

Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермэһээ асарагдаһан мал олон. Тус фермэ 1934 ондо байгуулагдаһан юм. Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрие һайнаар эрхилһэнэйнгээ түлөө оло дахин ВНДХ-гай дипломоор шагнагдаһан алдартай. Республикада үнгэргэгдэжэ байгаа аукциондо жэл бүри хабаадажа, 30—40 буха фермын коллективэйхид худалдадаг байха юм. Үүлтэр һайнтай малые зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэ Буряадай АССР-эй габьяата малшан Б. Ц. Эрдынеевэй үүргэ тон ехэ. Мүнөөшье тэрэ элита—рекорд классай 8 буха, элита 3 буха аукциондо табигдахаар асаранхай.

Кабанскын шубуунай фабрикаһаа ерэһэн малшан Г. И. Пиказун бэшэ ажахынуудһаа асарагдаһан малые ехэл анхаралтайгаар шэнжэлнэ.

— Би арбаад гаран жэлдэ үүлтэртэ мал харууһалнаб. Мүнөөшье 50 толгой бухануудай намда даалгагданхай юм. Тэдэнэйнгээ 10-нь энэ аукциондо асаранхайб.

Тиигэһээршье байтар сэгнэлтын комисси ажалаа дүүргэбэ. Заншалта 20-дохи аукционой чемпионие тодоруулба. Энэ хүндэтэ нэрэдэ Байгалай ОПХ-һаа асарагдаһан симментал үүлтэрэй дүрбэдэхи үеын «Забавный» бухада хүртэбэ. Тэрэ элита—рекорд классай, 16 һаратай, 411 килограмм шэгнүүртэй. Энэ бухада аукционой алтан медаль Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б-Н. Б. Балаганов, республикын племнэгэдэлэй начальник Ц. Ц. Ринчинов гэгшэд зүүлгэбэ. Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой, хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахын, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхозой, Загарайн районой Хүрбын ОПХ-гай бухануудта мүнгэн медаль, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын районой «Маяк», колхозуудай, Кабанскын шубуунай фабрикын бухануудта бронзо медаль зүүлгэгдээ.

Удаань аукциондо табигдаһан бухануудые худалдалга эхилжэ, сэн хаялган, үрдилдөөн болоо. Илангаяа Баргажанай районой Баргажанай, Хяагтын районой Алтаин, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин, Яруунын районой Тулдуунай, Нарһатын совхозуудай, Баргажанай районой Хилганын, Бэшүүрэй районой «Победа» колхозуудай түлөөлэгшэд үүлтэртэ мал олоор худалдажа абаһан байха юм.

Үүлтэртэ мал үсхэбэрилгэдэ амжалтатай байһанайнь, республиканска 20-дохи аукциондо һайнаар бэлдэһэнэйнь түлөө хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахыда Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын дамжуулгын Улаан туг 300 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Гурбадахияа туглахадаа 3,9 процент тоһолигтой 5280 килограмм һү жэл соо үгэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн һаалиин үнеэе бэлдэһэнэйнгээ түлөө Доодо-Ивалгын һүнэй комплексын коллектив мүнгэн шанда хүртөө.

Малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгые һайнаар эрхилжэ байһанай, аукциондо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай түлөө аукционой выставкомой нэгэдэхи шатын дипломоор болон үнэтэ бэлэгүүдээр Байгалай ОПХ-гай коллектив шагнагдаа. Хоёрдохи шатын диплом—Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхозойхидто, гурбадахи шатын диплом —Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхидто барюулагдаһан байна.

Сэлэнгын районой «Бестужевский», Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозуудай малшад аукциондо һайнаар бэлдээ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Малай үүлтэр һайжаруулха талаар амжалта түйлаһан олон малшад, мэргэжэлтэдтэ аукционой выставкомой диплômуудые, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа. Тэдэнэй тоодо үнинэй малшад Ивалгын ОПХ-гай Г. И. Колбин, Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхозой Ц. Д. Будаев, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Т. М. Калашников, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой В. Ф. Панькова, Байгалай ОПХ-гай ахамад зоотехник А. М. Байков болон бусад оролсоно.

С. РИНЧИНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахын коллективтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. 2. Аукционой чемпион болоһон «Забавный» буха.

С. ЧМЕЛЁВОЙ фото.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХАЙША ХЭРЭГЭЭР ХАНДАНА

Хоринн районой Хүрбын, Хүлэй совхозуудаар ниитын адууһа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хэр зэргэ ябуулагдажа байһан тухай шалгалта һаяхан хэгдэбэ. Энэ талаар Хүрбын совхоз бага бэшэ дүршэлтэй болонхой. 1982—1983 онуудай туршада малай үбэлжэлгэ эрхим үрэ дүнтэйгөөр үнгэргэжэ, Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарһанайнгаа түлөө тус ажахы КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Үнгэрэгшэшье жэлдэ энэ совхоз ниитын малай үбэлжэлгые урдынхидаал адли үндэр хэмжээндэ үнгэргөө бэлэй. Тэрэниинь гэршэлһэн баримтанууд олон. Малаа тобир тарганаар, гарза багатайгаар ондо оруулжа, тус ажахын коллектив гүрэндэ мяха, һү тушаалгаар гурбан кварталай түсэбүүдые болзорһоонь уридшалан дүүргэбэ. Совхозой һаалишад, малшад, хонишод зүлгы зохидхон зунай бэлшээриин үедэ эрхим һайнаар ажаллаа. Даажа абаһан малаа шэмэтэй ногоондо атарлуулан бэлшээжэ таргалуулба. Илангаяа холын хадалиг бэлшээридэ хүдэлһэн малшад эрхим дүнгүүдые түйлаһан байха юм. Мүнөө ажахын малшад түйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхан, намарай ногоондо таргалуулһан малаа сабшалан, таряалангай үлэгдэл дээрэ бэлшээжэ, үшөөл ехээр нэмэлтэ шэгнүүр, һү абажа байна.

Гэбэшье энэ жэлэй таряа хуряалга Хүрбэдэ унжагайрна. Тэрээнһээ уламжалан, Тээгдын һү һаалиин фермын үнеэд, эхэ хонидой зарим отаранууд мүнөөшье болотор 1?.марай ольбондо дайрагдаһан газарнуудаар адуулагдажа байһаар. Тиин үнеэдэйнь һү һаали доошолно, үхэр малынь туража, хүсэ шадалаа алдажа эхилбэ гээд тэмдэглэе. Эндэ бии байгаа тэжээлэйнь цехүүд ашаглалгада оруулагдаагүй байһаар.

Гэхэтэй хамта, Могойн, Тээгдын фермэнүүдэй нарай тугалнууд энэ зундаа муугаар харууһалагдаа. Тэрээнһээ боложо, үнгэрэгшэ һарын туршада Тээгдын фермэ дээрэ дүрбэн тугал гарзалба. Могойншье фермэдэ үбшэн тугалнууд бии. Зүгөөр ажахын зооветеринарна мэргэжэлтэд эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула шиидхэхэ хэмжээнүүдые абанагүй. Совхозой дирекци тэдэнэртэ эрилтэ багатайгаар хандана.

Энэ ажахын Тохорюугтын отделенидэ ниитын малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха хэрэгтэ горитойхон дутуу дунданууд дайралдана. Эндэ барилгада хэрэгтэй элдэб материалнуудай дутамаг байһан дээрэһээ малайнь байранууд саг дарыдаа заһабарилагдаагүй, бүрин бүтэн болгогдоогүй.

Булам, Тохорюугта гэжэ газарнуудтахи эбэртэ бодо малай, мүн хонидой байха үбэлэй байранууд мүнөөшье болотор хушалтагүй байһаар. Мүн барилгын хүдэлмэри бүтээхэ модошо дархашуулшье үгы.

Энэ отделениин гүүртэ, отаранууд дээрэ хүдэлхэ 12 малшан хэрэгтэй. Тэдэниие хаанаһаа бэдэрэн олохо болоно гээшэб? Баһал тайлбарилан хэлэхэнь бэрхэ.

Энэ ажахыгаар ябахадаа, холын гүүртэ, отарануудай малшадтай уулзагдаа. Тэдэнэй нэгэн—совхозой түрүү малшан Дугар Егнинович Лундуковтой хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ бидэниие байдаг гэртээ оруулха зүүрээ, иигэжэ хэлэнэ:

— Зундаа эндэмнай манай шефүүд болохо Хүрбын леспромхозой нүхэр Мурзинай хүтэлбэрилһэн тэжээл бэлэдхэлгын звено отоглон байрлажа, совхоздо үбһэ бэлэдхээ юм. Гэбэшье тэдэнэр гэрэймнай пежэнэй шэрэмыень абаһан, шалыень хюрөөдэн отолжо, нүхэ гаргаад, тэрээн руунь бог шоройгоо хаяа, мүн үүдыень мулталһан байбал. Мүнөө холын бэлшээриһээ бусажа ерээд, гэр байраяа өөрөө дулаалха болоолби. Намда энэ хүдэлмэри хэн ерэжэ хэхэб даа. Совхоз леспромхоз хоёрой хүтэлбэрилэгшэд хоорондоо хэлсэжэ, энэ мэтын ябадалнуудые усадхаха ёһотойл байгаа гээд һанагдана.

Тохорюугтадахи тэжээлэй цех мүн лэ бэлэн болгогдоогүй. Тэрэниие хүсэндэнь хүргэн, ашаглалгада оруулхын тула совхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Удаань Хүлэй совхозоор ябагдажа, олохон дутуу дунданууд элирүүлэгдэбэ. Хүлэй һү һаалиин фермын дэргэдэхи тэжээлэй цех хэзээ бэлэн боложо, буйлуулагдаһан тэжээлээр ниитын адууһа мал хангажа захалха юм—мэдэгдэнэгүй. Зунай үерэй, намарай хура бороогой үедэ сугларһан уһан малайнь үбэлэй байрын үүдэнэй урда гүнзэгы сөөрэм боложо сугларанхай. Тэндэнь үнинэй асарагдаһан тэжээл буйлуулха хоёр түхеэрэлгэ миил хэбтэнэ. Тэрэниинь «Бурсельхозмонтажкомлект» нэгэдэлэй нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын коллективэйхид хабсаргажа үгэхэ юм. Гэбэшье тэрэниие тодхохо байра совхозой хүдэлмэришэдэй хүсөөр хэгдэхэ байһан. Тэрэнь мүнөөшье болотор бэлэн болгогдоогүй. Гэхэтэй хамта ажахын Санномысск һууриндахи һү һаалиин фермын дэргэдэхи тэжээлэй цехэй байра соо «С-12» түхэлэй тэжээл буйлуулгын хоёр түхеэрэлгэ тодхогдохо аад, баһал совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандаһанһаа боложо, ашаглалгада оруулагдаагүй. Тэдэниие хабсаргахын тула тэжээлэй цехтэ һууриень бетоноор шудхаха, үһээень задалжа табиха ушартай болоно. Тэрэ хүдэлмэриинь хэгдэһэнэй һүүлээр үнөөхил нүүдэл-оньһожоруулагдамал колоннын хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо үгэхэ болоно бшуу. Эдэ мэтэ дутагдалнуудай байхада, ажахын хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөөл зэмэтэй!

Мүнөө Санномысскын һү һаалиин фермын тэжээлэй цехэй хүдэлмэрилэгшэд хэдыхэн боошхонууд соо бурдууг эһээжэ, һаамхай үнеэдтээ, тугалнуудтаа уулгадаг юм. Тэд энэнь хаанашье хүрэнэгүйл.

Энэ намартаа эхэ хонидые искусственна аргаар ороондо оруулгын хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан байха юм. Эндэхи бүхы шахуу отаранууд дээрэнь энэ хүдэлмэри хазагайруулагдажа, зооветеринарна эрилтэнүүд сахигдаагүй. Хура бороотойшье һаань, хонидоо хушалтагүй газарта байлгажа, үрэжүүлгэ хэгдээ. Тээмэндэ Хоринн районой племнэгэдэлэй начальник К. Р. Рыбзынов энэ ажахын эхэ хонидой ота-

ри ээлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, разрядай нормо дүүргэжэ, түрүүшынгээ амжалта туйлаба.

Һур харбалгаар хүүгэдэй спортын һургуули 1971 ондо Агада нээгдэжэ, эдир һуршадай урган хүмүүжэлгэдэ ехэ түлхисэ болобо. Энэл жэлдэ тэрэ басагадай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахадаа, спортын мастерта кандидадай нормо дүүргэһэн байгаа. 1972 ондо, Агын 1-дэхи дунда һургуули түгэсхэһэн жэлдээ, тэрэ залуушуулай бүхэсоюзна наадаанда хабаадажа, СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэһэн юм.

Х-Ц. Гомбожапова Буряадай Гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда һурахаяа оробо. Эндэ Л. Н. Устиновай хүтэлбэри доро һорилго хэдэг байгаа. Зүгөөр багшынгаа ондоо тээшээ зөөжэ ошоходонь, Гомбожапова өөрөө бэеэ даагаад һорилго хэдэг болоо һэн.

Улаан-Үдэдэ һуража байха үедөө «Буревестник» бүлгэмэй Россиин болон Түбэй соведүүдэй мүрысөөнүүдтэ хабаадаба. Гэхэтэй хамта Буряадай АССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ дүрбэ дахин хүртэһэн юм. 1974 ондо Буряадай АССР-эй командын бүридэлдэ орожо, командаараа РСФСР-эй чемпионадта илаһан байгаа.

— Институдаа түгэсхөөд, һур харбалга бүри шуналтайгаар эрхилхэ байһамни, энэ Бадмамнай гаража, хэдэн жэлдэ гэртээ һууха ушартай болоо һэм,— гэжэ, эхэнь хүбүүнэйнгээ толгоые мэзэхэйгээр эльбэбэ. Үхибүүтэй болоод байхадаашье, Гомбожапова һорилгоёо орхёогүй. Сережа нухэрынь ехээр туһалаа. «Минии спортдо туйлаһан амжалтануд — Сережын амжалтанууд болоно гэхэдэ алдуутай бэшэ»,— гэжэ Ханда-Цырен хөөрэдэг.

Забайкалиин сэрэгэй округто нютагаймнай суута харбагша Мэлс Юндунович Дабаевай хүтэлбэри доро һорилгоёо хэхэдэнь, Ханда-Цыренэй үрэ дүнгүүд эрид дээшэлбэ.

— Шударгы бэрхэ тренерэй ударидалга доро холын хараатай түсэбөөр хүдэлхэдэ, үндэр үрэ дүнгүүд лэ туйлагдадаг байна,— гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

1983 он Х-Ц. Гомбожаповада илангаяа урагшатай байжа, ехэ илалта туйлаһан юм. Энэ жэлэй эхиндэ Харьков хотодо үбэлэй чемпионадай үнгэргэгдэхэдэ, М-2 упражнеэр 2556 очко тудажа, табадахи һуури эзэлээ һэн. Тиихэдээ нютагаймнай басаган оронойнгоо болон дэлхэйн

СССР-эй арадуудай ээлжээтэ Спартакиадада хабаадаха эрхэдэ хүртөөб...

СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадада Ханда-Цырен Гомбожапова Россиин Федерациин нэрэ хүндые хамгаалхадаа, хүсэл эрмэлзэл гаргажа, горитой амжалта туйлаба. Тэрэ дэлхэйн болон Европын чемпионка Наталья Бутузоватай дүрбэн үдэрэй туршада ана мана мүрысэжэ, эсэс-

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН» гэһэн конкурсдо ерэһэн очерк

НАЙДАЛАЙНЬ ОДОН ЯЛАРБА

суута олон һуршадые ахижа гараба. Энэ мүрысөөндэ хабаадаһанай һүүлээр лэ Ханда-Цыренэй ухаан бодолдо ехэ хараа түсэбүүд мүндэлөө һэн. Урда тээнь тэрэ Россиин Федерациин чемпионадта шүүһэн байгаа.

Удаадахи мүрысөөнүүд тухай Ханда-Цыренһээ асуухадамнай, тэрэ иигэжэ хөөрөө һэн:

— 1983 оной июнь һарада Красноярск хотодо РСФСР-эй арадуудай ээлжээтэ Спартакиада үнгэргэгдөө һэн. Тэрэ мүрысөөндэ Шэтын областиин суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, нютагайнгаа нэрэ хүндые хамгаалха аза талаангүй байшооб. Ушарынь юуб гэхэдэ, 1957 онһоо урагша түрэһэн спортсменүүд энэ мүрысөөндэ хабаадахын түлөө заабол уласхоорондын классай спортын мастер байха ёһотой бэлэй. Гэбэшье би спартакиадада хубиин тоосоогоор хабаадаха эрхэдэ хүртөө һэм. Красноярскда яһала урагшатайгаар мүрысэжэ, уласхоорондын классай спортын мастерай нормо дүүргэбэб. Гадна тэнь тэрээндэ хэдэхэн очкоогоор булигдаа. Ханда-Цырен Спартакиадын ехэ мүнгэн медаляар шагнагдахаһаа гадна, 30 метрэй зайда эрхимлэжэ, бага алтан медальда хүртөө һэн.

Нютагаймнай басаган энэ мүрысөөндэ дэлхэйн чемпионка Зебинисо Рустамова, Людмила Аржанникова, СССР-эй чемпионка Сония Громова гэгшэдые илаба.

СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадада Ханда-Цырен Гомбожапова хабаадажа, эрхим үрэ дүн туйлаад, мэргэжэлтэдые гайхуулһан, нютагайхидаа ехэтэ баясуулһан юм.

«Хойшодоо ямар түсэбүүдтэй байнат?» — гэһэн асуудалда мэргэн харбагша иигэжэ харюусаа һэн:

— Май һарада Москвада үнгэргэгдэхэ «Хабарай годлинууд» гэһэн заншалта уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадахаб. Һүүлээрнь Олимпиин нааданууд үнгэргэгдэхэ.

«Хабарай годлинуудта» тэрэ гурбадахи һуури эзэлбэ. Нютагаймнай басаган бусад нүхэдөөрөө Лос-Анджелес хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиин XXIII нааданудта хабаадаха дүүрэн хүсэл эрмэлзэлтэй һэн. Теэд США-гай удамаршадай социалис оронуудай түлөөлэгшэдэй Олимпиадада хабаадаха эрхыень хаһаһан ушарһаа СССР-эй спортсменүүд тиишэ ошожо шадабагүй.

Нютагаймнай эрхим һуршад, тэрэ тоодо Ханда-Цырен Гомбожапова тунхарингуи, һуралсал һорилгоёо үргэлжэлүүлжэл яһаа. Мексикэдэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ тэрэ М-2 упражнеэр харбахадаа, 2630 очко тудажа, дэлхэй дээрэ эгээл эрхим үрэ дүн харуулба. Удаань «Хани барисаан-84» гэһэн уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө эршэмтэйгээр һорилго хээ. Ханда-Цырен Новогорскын спортын баазада бэеэ һорижо байха үедөө һур харбахынгаа хажуугаар, хэдэн зуугаад километртэ урилдаһан, хүндэ штанга үргэһэн, олон километртэ тамарһан байха юм. Иигэжэл тэрэ шандааһа шүрбэһэеэ шангадхаа бшуу.

«Хани барисаан-84» гэжэ мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө харбагшад шанга шалгалта гараха байгаа. Түрүүлэн табан эхэнэр һуршад СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ кандидадаар абтажа, һуралсал-һорилго хээ һэмди. Харин мүрысөөндэ гурбан лэ һуршад хабаадаха ёһотой байгаа.

Х-Ц. Гомбожапова толотомо илалта туйлажа, түрэл Агаяа бусажа ерээд байхадаа, мүрысөөнэй дүнгүүд тухай ехэ һонирхолтойгоор хөөрэбэ:

— Чехословакиин Пльзень хотодо үнгэргэгдэһэн һур ваадай мүрысөөндэ юһэн ороной 47 мэргэшүүл хабаадаба. Түрүүшын үдэрһөө совет спортсменүүдэй хоорондо шанга тэмсэл эхилээ һэн. Би 70 метрэй зайда яһала һайнаар харбабаб. Теэд 60 метртэ алдажа харбахадаа, нэгэ годлиёо сагаалсын хажуугаарнь табижархибаб. Ехээр сэдьхэлээ хүдэлһэн байгаа хаб. Оронoй суглуулагдамал командын ахалагша тренер Арсен Балов намайе яһалахан зэмэлбэ. Энэ ушарта дүршэл ехэтэй Зебинисо Рустамова урагшаа гараадхёо. Гэбэшье бэеэ гартаа абажа, зүрхөө дараад харбахадаа, гэзгэлээ хүсэлдүүлжэ захалбаб. Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр Рустамовае ахяа һэм...

Хойшодоо манай бэлигтэй харбагша бусад һуршадые урдаа табяагүй. Илалта бэлэхэнээр туйлаа гэхын аргагүй. Энэнь тэрэнэй хөөрөөнһөө элирнэ: «Мүрысөөнэй дүрбэдэхи үдэр, 50 метрэй зайда харбахынгаа урда тээ, Аржанниковае оролдоол хоёр очкогоор ахижа ябааб. Эндэ бүхы хүсэ шадалаа зангидахадаа, тэрэниие 16 очкогоор шүүбэб». Дүрбэн үдэрэй шанга тэмсэлэй дүнгүүдээр 2605 очко тудажа, «Хани барисаан-84» гэжэ уласхоорондын мүрысөөндэ илалта туйлаһан Ханда-Цырен Гомбожапова оронойнгоо нэрэ хүндые бүри дээшэнь үргөөд, СССР-эй спортын габьяата мастерай нэрэ зэргэдэ түрүүлэн хүртэжэ, түрэл нютагаа улам суурхуулба бшуу!

— Үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй гол мүрысөөндэ Шэтын харбагшад онсо шалгарба. Х-Ц. Гомбожапова М-Б. Дашицыренов хоёр тренерэйнгээ шадамар бэрхэ хүтэлбэри доро зүб мүрөөр һорилго хэжэ, тон һайн бэлэдхэлтэй байһан дээрэһээ илажа гарабад. Ханда-Цырен хүсэл эрмэлзэлтэй, абьяас зоригтой, ажалша бүхэриг, хүдэр шамбай, налгай зантай, һаһаһанаа заабол бэелүүлдэг хүн юм,— гэжэ СССР-эй Спорткомитедэй гүрэнэй тренер Г. А. Гордиенко хөөрэнэ.

«Хани барисаан-84» гэжэ мүрысөөндэ илагшадые хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө СССР-эй Спорткомитедэй шиидхэбэреэр М. Ю. Дабаевта СССР-эй габьяата тренерэй хүндэтэ нэрэ зэргэ һаяхан олгогдобо.

Ерээдүйдөө батаар этигэжэ, бэрхэшээлнүүдые гаталан дабаһан хүндэ илалта ерэдэг, найдалайнь одон хурсаар ялардаг байна бшуу. СССР-эй спортын габьяата мастер Ханда-Цырен Гомбожаповагай ехэ амжалта, илалта энээниие бодотоор гэршэлбэ ха юм.

Б. ГАРМАЖАПОВ.

Уласхоорондын холбоо харилсаан

СЭВ БА ДЭЛХЭЙН ЭКОНОМИКО

Бүхы дэлхэй дээрэхи ажахын ямараар хүгжэжэ байһанай хойноһоо социалис хани нэгэдэлэй аха дүү гүрэнүүд анхаралтайгаар адаглан харана гэжэ эгээл дээдэ тушаалтадай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай Экономическа зүблөөн тэмдэглэһэн байна. Тэдэнэр дэлхэйн ажахын бүхы һайжаран хүгжэхыень лэ хүсэдэг. Зүгөөр социализмын һула байһан ушарһаа тиигэжэ хүсэдэг бэшэ юм.

СЭВ-эй оронууд дэлхэйн эгээл эршэмтэй түргэнөөр хүгжэжэ байгаа орон нютагуудынь болоно. ЧССР-һээ СЭВ-тэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Рудольф Рогличек һаяхан толилогдоһон статья дотороо угаа һонирхолтой тоонуудые дурдаһан байна. 1960 онһоо 1982 он болотор СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай национальна доход 231 процентээр ехэ болоо, харин тиихэдэнь ЕЭС-тэ ородог гүрэнүүдэй национальна доход мүн лэ энэ үе соо оройдоол 111 процентээр дээшэлээ. Мүнөө бүхы дэлхэйн национальна доходой дүрбэнэй нэгэ хуби шахууинь СЭВ-эй гэшүүн-оронуудта, харин бүхы дэлхэйн ниитэ национальна продукцын дүрбэнэй нэгэ хуби шахууинь ЕЭС-эй оронуудта хүртэнэ.

СЭВ-эй гэшүүн-гүрэнүүд асари ехэ экономическа хүсэ шадалтай болоһон тула ажахын ямаршье зорилгонуудые бэелүүлхэ аргатай юм. Гэбэшье СЭВ-эй гэшүүн-оронууд экономическа талаар амяарланги байха гэжэ огто эрмэлзэдэггүй, бусад гүрэнүүдтэй бэе бэедээ ашагтай туһатайгаар харилсан ажаллаха гэжэ нэтэрүү шангаар оролдодог.

Социалис хани нэгэдэлэй ажахынь дэлхэйн экономикотой айхабтар олон талаар холбоотой юм. Дэлхэй дээрэ тогтоһон экономическа байдал социалис хани нэгэдэлэй ажахын түсэбүүдые бэелүүлгэдэ нүлөөлдэг. Гэбэшье энэ нүлөөниинь СЭВ-эй оронуудай бодото байдалда тон өөрсөөр үзэгдэдэг. Жэшээ болгон, дэлхэйн экономикын тон хурса асуудалай нэгэн болохо үнэ сэнгүүд тухай асуудалые абажа үзэе. Дэлхэйн үнэ сэнгүүдэй, тэрэ тоодо нефтиин үнын хубилалта СЭВ доторхи үнэ сэнгэй байдалда тусхай ёһоор нүлөөлөө (иимэ нэгэ зүйл һануулалтай: Европодо оршодог СССР-һээ бэшэ бусад социалис оронууд элшэ хүсэ ба түүхэй гол эшэ үндэһые гадаадын оронуудһаа абадаг). Эдэ товарнуудай дэлхэйн үнэ сэнгэй эрид дээшэлһэнэй муу нүлөөе һуладхахын тулада СЭВ-эй гэшүүн-оронууд үнэ сэн бүрилдүүлхэ ехэ өөрсэ оньһо хэрэглэһэн байна. СССР эд товарнуудаа бусад оронуудта хүнгөөр үгэхэ хэлсээтэйгээр худалдадаг байгаа. Энээниинь гаргахадаа, товар худалдаһан жэлэй урда тээхи табан жэл соохи дэлхэйн сэнгүүдэй жэл бүриин дундуур хэмжээень абажа, СССР-эй худалдаха товарай сэн гаргагдадаг болобо.

Тиимэ болохолоороо, дэлхэй дээрэ тогтоһон үнэ сэнгые хараада абахатаяа хамта, СЭВ-эй гэшүүн-оронууд тусхай хэмжээнүүдые абажа, тэрэнэйнь ашаар оронуудай экономическа хүгжэлтэ тогтууритай һайн болоно бшуу.

Дэлхэй дээрэ тогтоһон сэнгүүдые СЭВ-эй оронуудай хоорондоо худалдаа наймаа хэхэдээ, баримталха сэнгүүдые тогтоохо үндэһэ һуури болгодогойнь ашаар гадаадын худалдаа наймаанай ашагтай байха арга олдоно. Орон бүхэн энээнэй хэр ашаг олзотойень өөһэдөө тодорхойлдог ааб даа. Гэбэшье СЭВ дотор үнэ сэнгые бүрилдүүлдэг оньһон ехэ аша үрэтэй, бүгэдэндэ олзотой гэжэ үнгэрһэн үе харуулаа.

Гэхэтэй хамта социалис хани нэгэдэл дэлхэйн экономикоһоо огто амяарланги байха гэжэ оролдодоггүй. Бодото социализм дэлхэйн экономическа байдалые тогтууритай болгохо, ажахынуудай холбоо харилсаа ба бэе бэедээ ашагтай худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ өөрын ехэ хубита оруулхаар бэлэн байдаг. Экономическа Харилсан туһалалсалгын Совет Европын экономическа нэгэдэл хоёрой хоорондо холбоо харилсаанай болохо тухай хэлсээн имагтал СЭВ-эй үүсхэлээр эхилһэн юм. Тиин эдэ хоёр ехэ экономическа эмхиин харилсаатай болоходо, энэнь оронуудай хоорондо наймаа болон экономикые, научно-техническэ холбоо хүгжөөлгэдэ туһа хүргэхэһөө гадна, Европодохи байдалые һайжаруулха материальна үндэһэ һуури болохо гэжэ СЭВ-эй гэшүүн-оронууд хараада абаһан байна. ЕЭС-тэй зохихо хэлсээ баталхаар СЭВ-эй бэлэн байһые эгээн дээдэ тушаалтадай Экономическа зүблөөншье гэршэлһэн байна. Харин нүгөө талынхид лэ манай оронуудай урдаһаа өөрынгөө хубита замые гаталхань лэ үлөөд байна гээшэ.

Гэтэр баруунай нүлөө ехэтэ зарим хүсэнүүд уласхоорондын экономическа холбоо харилсаае өөһэдынгөө тусхай зорилгоор хэрэглэхэ гэжэ оролдоно, элдэб эсын хорилто, һаад түбэг ушаруулна. Теэд тэдэнь нэгэнтэ бэшэ буруу һүрэжэ, баруунай фирмэнүүдтэ ехэл гарза ушаруулһан байна. Энээниие баруун оронуудай хэблэлшье мэдэрээ. Социализмын оронуудта эсэргүү хэгдэдэг «экономическа дайн» тэрэниие үүдхэгшэдтэ ехэ туһа болоогүй, маниие абиртуулаагүй. Гэбэшье эдэ хорилтонуудыень сарахын тулада нөөсэ зүйлнүүдээ хэрэглэхэ, эд баялигаа шэнээр хубаарилха ёһотой болоо һэмди. Гадаадын худалдаанда захилнуудаа ондоо болгожо урилхын тулада саг хэрэгтэй болоо. Фирмэ гү, али ороншье байг — найдамтай наймаашаниие һунгажа олохо гээшэ онсо удхатай шанартай болоо һэн.

Али нэгэн хүнүүдэй хүсэл һаналаар хэгдэһэн социализмда эсэргүү ябуулганууд гансал зүүнэй ба баруунай оронуудай харилсаае муудхаадаг бэшэ юм. Жэшээнь, хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа үзүүлхэ гэжэ урдань абаһан уялгануудһаа баруунай олон орон арсана. Баруунай бүлэглэл дотор эдилгэ абаха, али нэгэн фирмэнүүдые, оронуудые дэмжэхэ, нүгөөдүүлыень хайхархагүй ябадалнууд худалдаа наймаанда һаад ушаруулна, мүн худалдаа наймаанай договорнууд сахигданагүй. Уласхоорондын ажахын харилсаае иигэжэ эмхи гуримгүй болгоһоной түлөө хархис харата империалис этэгээдүүд, американ засагаархид зэмэтэй. Тэдэнэр хүсэндөө түшэглэхэ, хорихо, дараха гэһэн һаналдал абтанхай.

СЭВ-эй гэшүүн-оронууд хорото ябуулгын политикада худалдаа наймаан хэрэглэгдэхэ ёһогүй гэжэ эрид мэдүүлнэ. Эгээн дээдэ тушаалтадшье энээниие онсолон тэмдэглээ. Экономикые тусхай зэбсэг болгон хэрэглэхэдэ, холбоо барисаанда хохидол ушаруулагдадаг, бэе бэедээ этигэхэ ябадалда һаалта болодог, тиин этигэлсэнгүйгөөр наймаа хэхын аргагүй болодог, дэлхэй дээрэхи политическэ байдал муудадаг. Харин энэнь бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харша бшуу.

Вилен **КАРПИЧ**,
экономикын эрдэмэй кандидат.

Александр **ДРАБКИН**,
шэнжэлэгшэ.

(АПН).

...ИЕ ...АРААР ХАНГАНАБ

БУЛТАНАЙ ОРОЛДОЛГООР

сомолшууд юм. Наһанайнгаа амаралтада үни хада гарабашье, залуу халаанда зүбшэл заабари үгэлсэн, дүй дүршэлөө хубаалдаһаар ябаһан хүнүүдшье олон. Ажалай, дайнай ветеран, партиин гэшүүн Лудып Дондокович Портихеев манай комбинадай эгээл үнинэй хүдэлмэрилэгшэ мүн. Тэрэ час заһадаг мастераар хорин гаран жэлэй туршада ажаллажа ябана. Энэ мэргэжэлдэ тэрэнэй дурлуулһан, дүршүүлһэн хүбүүд, басагад, тоолохо болоо һаа, олон юм ааб даа. Харин Лудып Дондоковичой дүүргэһэн захилнуудые тоолојо захадань гарахаар бэшэ. Энэ нүхэрнай һара бүриингөө түсэбтэ даабарие 160 болон зууһаа дээшэ процент бэелүүлдэг, гансашье комбинадтаа һуудаг бэшэ, мүн ойро тойронхи колхоз, совхозуудаар, һуурин, тосхонуудаар ябажа, захилнуудые абадаг юм.

Манай фотографуудай бригада айхабтар ажалша бэрхэ, шуран солбон хүнүүдһээ бүридэнхэй. Тэдэнэй нэгэн болохо, ажалай ветеран Долсон Санжиевна Доржиева наһанайнгаа амаралтада гараха болоһоншье һаа, дуратай ажалаа орхёогүй, бидэнтэеэ хамта хүн зоной эрилтэнүүдые хангаһаар. Хэжэ байһан ажалдаа харюусалгэ ехэтэйгээр хандаха гэһэн зорилго гансашье энэ эхэнэртэ бэшэ, мүн фотографуудай багахан коллективэй бүхы гэшүүдтэ хабаатай, тэдэнэй урдаа табин, наринаар сахин ажалладаг зорилго мүн.

Коллективэймнай гол хуби болохо оёдолшодой бригада тухай дурдангүй гарахын аргагүй. Гансал оёдолшодоймнай бригадада партиин 4 гэшүүн тоологдодог. Оёдолшодой олонхинь комсомолой эдэбхитэд юм. Энэ коллективэй эгээл залуу гэшүүн болохо Люда Баторовагай зүбшэхэ, дүршэл шадабариень халаха хүнүүд эндэ олон. Оёдолшодой комсомол-залуушуулай бригадые КПСС-эй гэшүүн, поссоведэй депутат Людмила Георгиевна Мартынова хүтэлбэрилдэг. Людмила Мартынова хубсаһа эсхэдэг мэргэжэлтэй юм. Тэрэ 1972 онһоо комбинадта хүдэлхэ үедөө хододоо түрүү зэргэдэ жагсан, бүгэдын түлөө оролдон ябадаг, эдэбхи үүсхэл ехэтэй эхэнэр гэжэ нэгэнтэ бэшэ дурдуулһан, олоной магтаал һайшаалда хүртэһэн байха. һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбтэ даабарие Людмила Георгиевна хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Тэдэнэй даадаг бригадын гэшүүдшье абаһан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө оролдодог, урагшаа һанаатай, эрмэлзэл ехэтэй басагад юм. Комсомол-залуушуул Люда Баторова, Люда Воронина, Синда Булгатова, Евдокия Зарбуева гэгшэд энэ коллективэй бүридэлдэ орон, эбтэй зэтэйгээр ажаллана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэхэ хэрэгтэ залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ Харла Содномовна Хандаковагай оруулһан хубита айхабтар ехэ.

Комбинадтамнай хубсаһа оёхо, дүрэ зураг буулгаха, час заһахаһаа гадуур үһэ заһадаг, хубсаһа сэбэрлэдэг болон арһан гуталнуудые оёдог, шэнэлэн һэльбэдэг мастернууд ажалладаг. Район доторхи хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадуудай дунда үнгэргэгдэһэн социалис мүрысөөндэ бидэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсадагбди. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр манай комбинат түрүү һуурида гараа һэн. Энэ эршэеэ һуладхангүй, саашадаа бүри дэлисэтэйгээр ажаллан, арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табинхайбди. Хахад жэлэйнгээ түсэбые 132 процент бэелүүлээ һэмди. Һара бүриингөө даабарие дунда зэргээр 110—120 процентдэ хүргэнэбди.

Манай коллективэй гэшүүд гансашье түсэбэй дүүргэлтын түлөө оролдодог бэшэ, мүн продукциин шанарай түлөө тэмсэдэг байна. Ажалай журам шангадхаха тухай асуудал манай анхаралһаа алдагдадаггүй. Коллективэймнай гэшүүдэй олонхинь эхэнэрнүүд гээшэ. Ушар иимэһээ манай комбинадта ажалай журам хазагайруулха, архидаха, ажалһаа гээгдэхэ гэхэ мэтын ушарнууд нэгэтэшье үзэгдэдэггүй.

Тиихэдэ бидэнэр шефтээ абаһан ажахытайбди. Энэ хадаа Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхоз юм. Үбһэ хуряалгын үедэ бидэнэр энэ колхозой Толтын отделенидэ ошожо, 11 центнер халаахаи, 40 центнер үбһэ бэлэдхээдди. Жэл бүри, үбһэ бэлэдхэлгын, малаи үбэлжэлгын хаһада энэ ажахыда туһаламжа үзүүлдэг дээрэһээ тэдэнэртэй нягта холбоо байгуулханхайбди. Ниитын адууһа малай үбэлжэлгын эхилэмсээр, бидэнэр малшадые комплексно аргаар хангалгада хабаадалсахабди. Энэ хүдэлмэриеэ эмхитэйгээр, амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эртээнһээ бэлэдхэл хэжэ эхилэнхэйбди. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Иигэжэл олоной ехэ хүсэндэ түшэглэжэ, бата бэхи харилсаа байгуулан ажал хүдэлмэреэ саашадань бүри һайжаруулха түсэбтэйбди.

Н. ТКАЧЕВ,
«Аршан» курортын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадые даагша.

«Совет захилнуудые болзор соонь һайн шанартайгаар бэелүүлхэ» гэһэн хүдэлөөн Чехословакида үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Дубница хотын «Хүндэ машина бүтээлгын заводууд» гэһэн нэгэдэлэй коллектив энэ хүдэлөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ социалис уялга абаһан байна. Энэ жэлдэ машина бүтээгшэд дүн хамта 460 миллион кроной үнэ сэнтэй гидравлическа приводуудые СССР-тэ эльгээхээр шиидэнхэй.

Социалис оронууд, тэрэ тоодо Советскэ Союз Дубницка нэгэдэлтэй ехэ харилсаа холбоо тогтоонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, Дубницка нэгэдэл Социалис экономическа харилсаанай оршомдо гидравлическа түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилжэ, ондоо оронуудта эльгээдэг эгээл ехэ предприяти болоно. 1981 онһоо хойшо Словакиин машина бүтээгшэд 160 мянга гаран гидравлическа привод СССР-тэ, аха дүү бусад оронуудта эльгээһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэлэй түрүүшүүлэй нэгэн Р. Козик. Тэрэ «Гомсельмаш» заводой КСК-100 түхэлэй комбайнуудта тодхогдон табигдадаг гидроприводуудта шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг юм.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

ЮРЭНХЫ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сесси дээрэ юрэнхы политическэ хөөрэлдөөнүүд дүү-

...неральна Ассамблейн гол ...айда байһан совет гадаадын политическэ эб найрамдалта үүсхэлнүүд үргэлжэ һайшаагдаа. Ядерна ...(зэ)всүүлэн сараха талаар дэглүүлэгдэһэн эдэ то... дурадхалнуудые бэелүүлхэ шухала гэжэ делегаадай олонхид тэмдэглээ. ...а зэбсэгтэй оронуудай ...хоорохи харилсаанудта ...ой ёһо гуримуудые хүлээн болгобол, ехэл таатай байна гэжэ ЧССР-...гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек мэдүүлбэ. Замбуулинай дайдые имагталан байдалда, хүн түрэлтэнэй аша туһада хэрэглэхэ тухай совет дурадхал уласхоорондын эмхиин анхарал татаһан байгаа. Тэрэниие бэелүүлгэ дайнай аюулые хизаарлаха, замбуулинай дайдада зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые сараха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ НРБ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Младенов хэлэбэ. Финляндиин, Аргентинын, Индиин, Танзаниин, Мексикын ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые зогсоохын, дайнай аюулые һуларуулхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа гаргахыень эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдые уряалба.

Нэн түрүүн США-гай ээрхэг түримхэй ябуулганууд даар тохёолдуулагдаһан дэлхэйн олохон районуудтахи шахардуу шанга байдал Генеральна Ассамблейн сессидэ хабаадагшадай һанааень ехээр зобооһон байгаа.

Империализмын экономическа политикаһаа уламжалан, манай оронуудтахи байдал улам хүндэ хүшэр болоно гэжэ залуу гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

Сэрэгэй стратегическэ талаараа булюу хүсэтэй болохын тула США-гай захиргаан элдэб харата ябуулганудые үүдхэнэ. Жэшээнь, ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сессиин зургаадахи комитедтэ болоһон үгэ буляалдаата хөөрэлдөөнүүдэй үедэ США-гай түлөөлэгшэ Р. Розенсток үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн гол ёһые саашадаа юридическэ талаарнь бэхижүүлһэнэй хэрэггүй гэжэ дээрэлхүүгээр мэдүүлээ. Советскэ Союзай политика энэ гол ёһодо эсрэюу харша гэжэ тэрэ хардаба гүрдээ.

Розенстогой хэлэһэн үгые комитедэй гэшүүд буруушаагаа. Бүхы юумэ буруугаар харуулхые һэдэһэн США-гай түлөөлэгшын ябуулгые ГДР-эй, Вьетнамай, Сириин, Танзаниин, Эфиопиин ба бусад оронуудай делегадуул эрид шүүмжэлбэ.

СССР-эй бэелүүлдэг гадаадын политика тушаа США-гай делегадай худал хуурмагаар хардалга ямаршье үндэһэ баримтагүй байна гэжэ совет түлөөлэгшэ В. Ф. Петровский мэдүүлээ. Бодото дээрээ энэнь комитедэй бүтэмжэтэй һайн хүдэлмэридэ һаад ушаруулха гэһэн зорилготой байна.

УЛААН-БААТАРТА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

УЛААН-БААТАР. МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх Йеменэй Социалис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Верховно Арадай Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, НДРЙ-гэй премьер-министр А. Н. Мухаммедтай эндэ уулзаба.

Империализмын эгээл ээрхэг түримхэй бүлэгөөрхидэй хархис политика, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ, хашалта харшалалта, зонхилолго уласхоорондын харилсаануудта бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулна, ядерна дайнай аюулые улам дээрэ гэнэ гэжэ Ж. Батмунх тэмдэглээ. США дэлхэйн олон районуудые «өөһэдынгөө аша туһада» табихые оролдоно. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые болюулхын, бүгэдэ ниитын аюулгүй байдал хангахын, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхын түлөө Советскэ Союз, бусад социалис оронууд ехэ хүсэ шадалаа элсүүлнэ гэжэ Монголой хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭХЭНЬ

ДЕЛИ. Индиин Коммунис партиин национальна соведэй заседани эндэ нээгдэбэ. Эб найрамдалай түлөө, Индиин бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдалда аюул тохёолдуулжа байһан уласхоорондын империализмын хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта эсэргүүсэн Индиин коммунистнуудай хүдэлөөе эдэбхижүүлхэ шухала асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна.

Орон дотор түрүү социальна ба экономическа хубилалтануудые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулхые һэдэдэг дотоодын хархис этэгээдүүдэй харата ябуулгануудтай тэмсэлдэ Индиин ажалшадые элсүүлхэ талаар партиин ажал ябуулгада КПИ-гэй Национальна Соведэй заседани дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. КПИ-гэй хүтэлбэрилхы орган орон доторхи политическэ байдалые хаража үзэхэ, Индиин парламентын доодо палатада болохоёо байһан һунгалтада партиин стратегиие тодорхойлхо юм.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ШАТА ДҮҮРЭБЭ

СТОКГОЛЬМ. Европодохи этигэл найдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые хуряаха хэмжээнүүдээр Стокгольмын конференциин ээлжээтэ сесси эндэ дүүрэбэ. Европын 33 гүрэн, мүн США ба Канада тэрээндэ хабаадана.

США-гай ба НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигуудай хархис муухай хараа шэглэл баримталһанһаа уламжалан, Стокгольмдохи конференци мүртэй амжалта туйланагүй гэжэ Советскэ Союзай делегациие хүтэлбэрилэгшэ, онсо даалгабаринуудай талаар элшэн сайд О. А. Гриневский хөөрэлдөөнүүдэй энэ шатын дүнгүүдые согсолходоо тэмдэглэбэ. США имагтал нэгэ талаһаа булюу байдалтай болохые оролдожо, Стокгольмын хуралдаае һамбаашалан хэрэглэхые һэдэнэ.

Хэрбээ конференцидэ хабаадагшадай адли тэгшэ эрхын, аюулгүй байдалай гол ёһые хүтэлбэри болгоод байгаа гээшэ һаань, Стокгольмын конференци дээрэ амжалта туйлагдаха байна гэжэ Советскэ Союз, бусад социалис оронууд тоолоно гэжэ совет түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

МАНАЙ УНШАГШАДТА

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД! 1985 оной газетэ болон журналнуудта захил хэлгэ ноябриин 1-дэ дүүрэхэнь гээшэ. Тиимэһээ ехэ политическэ ба хэмжээ ябуулгые үнгэргэлгэдэ оройдоол 15 хоног үлэбэ ха юм. Түбэй болон нютагай хэблэлнүүдтэ захилай хэр хэрэгжэжэ байһые хаража үзэхэдэ, энээхэн богони болзор соо хаа хаанагүй нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха, анхарал оролдолго гаргагдаха ушартай болоод байна.

Мүнөө өөһэдынгөө уншагшадта хандажа, газетынгээ ерэхэ жэлэй хараа түсэбүүд тухай тобшо тэдынгэр хөөрэхэ, зүбшэхэ хүсэлэнтэйбди.

Ерэхэ 1985 он онсо удха шанартай жэл болохо байна. Энэмнай арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө хүсэхэ, харюусалгатай, түгэсхэхы жэл болохо бшуу. Мүн түрэл Коммунис партиингаа XXVII съездэдэ үргэн ехэ бэлэдхэлэй жэл болохо юм. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он), апрелиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, партиин ээлжээтэ съезд дээрэ КПСС-эй Программын шэнэ редакци зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Тиигэжэ 1985 он манай партиин Программын шэнэ редакци болон 1986—1990 оноудай СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектнүүд олонитын зүбшөөлдэ дурадхагдаха юм. Мүн тиихэдэ хэдэн ехэ гайхамшагта ойнууд ерэхэ жэл тэмдэглэгдэхэ байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илалтын 40 жэлэй ой, 50 жэлэй ой гүйсэхэ, 1935 оной намар Алексей Стахановай ажалай гайхамшагта илалта түйлажа, шэнэ, коммунис ёһоной хүдэлөө эхилээ бэлэй. Тиигэжэ 1985 ондо стахановско хүдэлөөнэй табин жэлэй ой манай орон доторо айхабтар үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдые хаража үзэхэдэ, ерэхэ жэлнай манай оронай ажабайдалда тон харюусалгатай, политическэшье, экономическашье талааараа гүн гүнзэгы удха шанартай жэл болохо гэжэ бидэ бүгэдөөрөө мэдэрхэ ушартайбди.

Урданайхидаал адли, манай газетэ партиин XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые түрэл республикынгаа ажалшадай хэр бэелүүлжэ байһые эли тодоор харуулха гэжэ оролдоно. Нютагай партиина организацинуудай эмхидхэлэй болон үзэл суртал хүдэлмэриин дүй дүршэл, онол аргануудые һонирхолтойгоор, ойлгосотойгоор, тобойсо харуулха гэшэ манай гол зорилго болоно.

Үзэл суртал-хүмүүжүүлгын ажал ябуулгада совет, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай оролдолгые хубитые үргэнөөр харуулха гэжэ түсэблэгдэнэ.

Буряад ороной хүдэлмэришэд, тариашад болон малшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые гүйсэд дүүргэхэ тула нилээд ехэ хэшээл оролдолго, ажалай абьяас гаргажа, шэн зорилгонуудые хүдэлжэ байнхай. Тиимэһээ табан жэлэй түрүүшүүлэй танилсуулха, эрхим ажалайн дүй дүршэл олоной дунда тараажа, бүгэдын шадабари болгохо гэшэ газетын хүндэтэ уялга мүн.

Ушар нимэһээ манай газетын эдэбхитэд — хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл нютагайнгаа солото хүнүүд тухай ходоодо бэшэжэ байха аабза гэжэ найдагдана. Газетэ өөрынхөө хуудаһануудта дээрэ соёлой ба искусствын, уран зохёолой хүдэлмэрилэгшэдэй, композиторнууд болон уран зураашадай шэнэ-шэнэ бүтээлнүүдтэй саг үргэлжэ уншагшадаа танилсуулха байдаг заншалтай. Тиигэжэ «Уран бэлиг—арадай баялиг», «Уран зохёол хуудаһан», «Толи» гэһэн гэхэ мэтэ хуудаһануудаа бүри һонирхолтойгоор, улам һайнаар гаргадаг байха гэжэ оролдохо байнабди.

Ерэхэ һуралсалай жэл — юрэнхы ба мэргэжэлэй һургуулинуудые хубилган шэнэлэлгын түрүүшын, эгээл харюусалгатай үе болохонь гээшэ. Эхин, дунда ба дээдэ һургуулинуудай, техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай эмхи зургаануудай ажабайдал үргэнөөр, гүнзэгыгөөр харуулха гээшэ ямаршье хэблэлэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай ажалай, үйлэдбэриин ба гүрэнэй журам бэхижүүлхэ, манай социалис ажабайдалда харша үзэгдэлнүүдтэй тэмсэлээ шангадхаха талаар залан сэхэ хэмжээнүүд абтажа байнхай. Энэ бүгэдэ арадай хэрэгтэ газетэ бүхэн хубитаяа оруулха зэргэтэй. Манай газетын хуудаһануудта «Будамшуу», «Фельетон», «Халаахай», «Сүүдэй залһаа» гэхэ мэтэ нийтэ гаршагууд доро гарадаг материалнуудые улам бүри хурса, гүнзэгы удхатай болгохо, саг үргэлжэ толилогдодог болохо гээшэ тон шухала.

Энээнтэй хамта бусадшье шухала асуудалнуудые хэблэлэй урда бодото байдалнай табидаг байна ха юм. Харин тэдэниие сагсоонь обёоржо, үргэн нийтэ уншагшадай дунда зүбшэн хэлсэхэ, тааруу зүб шиидхэбэри абаха ябадалда газетын номер бүхэн туһалха үүргэтэй. Ушар нимэһээ «Буряад үнэн» газетые захигшадай зүгһөө һанамжа дурадхалнуудыень саг үргэлжэ абажа байха ехэ хүсэл бии гээшэ.

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! Түрэл буряад хэлэн дээрээ хэблэгдэдэг газетэсэ 1985 ондо захижа, республикынгаа экономическа, политическэ ба соёлой ажабайдалай һонинуудтай танилсажа байха гэжэ олонхи хүнүүд оролдодог юм. Нилээд олон уншагшад саг соогоо, үнинэй захил хэнхэй. Тиигэбэшье «Буряад үнэн» газетэдэ захилай ябажа байһан һүүлэй мэдээнүүдые харахада, зарим нютагуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүй гэжэ сэхэ, нүхэд ёһоор хэлэхэ хэрэгтэй. Энээнэй шалтагаан олон. Зарим газарта нийтын хэблэл тараагшад, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд захигшад бүхэнтэй уулзажа хөөрэлдэнэгүй, энэ, тэрэ хэблэлэй онсо илгаанууд тухай зүбшэл заабари саг соонь үгэнэгүй бшуу. Илангаяа холын гүүртэ, отара болон фермэ дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшад колхоз, совхозуудай түб зорюута ошожо, захил хэхэ сүлөөгүй байха юм. Буряад хэлэ шудалдаг һургуулинуудай һурагшадтай ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ шалгалта харуулна. Мүн захиһан газетэ, журналнуудаа саг болзортонь абадаггүй, арбаад хоногтонь нэгэл удаа обоохүбоо юумэ асарха ушарнууд дайралдана. Тиимэһээ захигшадай зүгһөө үндэһэ баримтатай гомдол гарахал ёһоороо гарадаг байха юм. Эдэ бүгэдые усадхаха талаар нютагай партиина, совет болон комсомолой эмхинүүд бүтэмжэтэй хэмжээнүүдые эгээл энэ үедэ, дары абаха ушартай болоно бшуу.

1985 оной хэблэлдэ захилай ябажа байгаа үедэ, илангаяа оройдоол 15 хоногой үлөөд байхада, хүдэлмэришэд болон колхозигуудай салин хүлһэ саг соонь үгэхэ гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй тоо бүридхэгшэдэй, Госбанкын хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшын ээлжээнэй уялга болоно гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй.

Һүүлшын мэдээгээр, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Захааминай, Хурамхаанай, Зэдын, Улаан-Үдын районуудта «Буряад үнэн» газетэдэ захил тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ баатай болонобди. Зарим ушарта олон уншагшад захил хэһэн аад, мүнөө болотороо мүнгэнэйнь «Союзпечатнии» конторо ороогүй байха ушарнууд дайралдана. Тиимэһээ эдэ бүгэдэ дутуу дундануудые усадхажа, ерэхэ жэлэй захилнуудые эмхитэйгээр, гүйсэд дүүрэнээр түгэсхэхэ гээшэ нютагай партиина, комсомолой организацинуудай, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай хэрэг болоно. Хэблэлдэ захил хэлгэ нэн түрүүн политическэ удха шанартай хэмжээ ябуулга гэжэ мартаха ёһогүйбди.

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! Захил абалтын дүүрэтэр оройдоол 15 хоног үлэбэ. Ушар нимэһээ түрэл буряад хэлэн дээрээ гарадаг «Буряад үнэн» газетэдээ 1985 оной захил хэхэеэ шамдагты. Энэ талаар һаад тойбонуудай дайралдабал, таанад газетэдэ саг соонь мэдээсэхэ байхат гэжэ бидэ найданабди.

Газетын редакци.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭ

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ТУРШАГДАҺАН ЗА

Йеменэй Араб Республикын Президент А. А. Салех гэгшын албанай хэрэгээр, хани ёһоор Советскэ Союз ерэһэн ушар тушаа хоёр ороной арадуудай хоорондохи заншалта хани нүхэсэл ба бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлгаяа улам гүнзэгырүүлхэ талаар тон шухала алхам урагшаа хэгдэбэ гэжэ Санада хэблэгдэдэг «Ас-Саура» газетэ бэшэбэ. Бэе бэеэ хүндэлэлгын, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарахагүй байлгын ёһо гуримуудта үндэһэлһэн совет-йемен бүхы түүхэ хадаа Советскэ Союзай аяар 60 жэлэй туршада манай арадта али болохоор туһалжа байдагыень эли тодоор гэршэлнэ гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Үнэхөөрөөшье ЙАР-тай, мүн араб бусад оронуудтай бэелүүлжэ байһан өөрынгөө харилсаануудта СССР ленинскэ ёһо гуримуудые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгон, тэдэ оронуудай бэеэ даанхай байдалые дэмжэхэ гэһэн хараа шугамаа шууд сэхээр бэелүүлнэ.

Совет Социалис Республиканудай Союз ба Йеменэй Араб Республика хоёрой хоорондохи хани нүхэсэл ба харилсаа холбоон тухай Москвада гар табигдаһан Договор хоёр ороной хоорондохи харилсаануудые хүгжөөхэ замда шэнэ хараа шэглэл болонжо үгэбэ. Энэ тон шухала документын удха шанарые тайлбарилха зуураа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненко иигэжэ хэлээ: «Договорой үг зорилго тодорхой: тэрэ хадаа арадуудай хоорондохи хани нүхэсэл мүн, тэрэ хадаа эб найрамдалай хэрэгэй ба уласхоорондын, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгтэхи аюулгүй байдалай илан мандалгын аша туһада хэгдэхэ харилсаа холбоон мүн болоно».

1962 оной сентябриин революциин һүүлэр, имамай үгытэй ядуу ба мунхаг байдалда хүн зониие барижа дарлан мүлжэлгын журамые йемен... хэтэ мүнхэдэнь усадхажа, республи... носхоһоной удаа совет-хойто йемен... рилсаанууд илангаяа аша үрэ ехэ... лоһон гээшэ. Үнгэрһэн энэ үе соо... болоһон социально-экономическа... ехэ хубилалтануудай түйлагдаһанда... энэ ороной Советскэ Союзтай аша... харилсаа холбооной үүргэ айхабтар... СССР-эй технико-экономическа... жаар республикадань далайда гар... үүдэн болохо Ходейдэхи порт, ... дудта электростанци, һургуулинууд... медицинскэ эмхи зургаануудай ба... Баджилда цементын завод ба... байна.

А. А. Салехай албанай хэрэгээр... ерэлгын үедэ Дүтын Зүүн зүгтэ ... ба бата бэхи эб найрамдал байгуу... рэгтэ Соведүүдэй ороной үнэн ... һээ хэды ехээр оролдожо байһании... тодоор харагдаа гээшэ. Араб-израи... салдаата байдалые гуримшуулгада... лагдаһан СССР-эй бүтэмжэтэй һайн... хи үүсхэлнүүдтэ Хойто-Йеменэй хүтэ... лэгшэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байха...

США-гай дэмжэлгэ, туһаламжада... лэжэ байдаг Израилиин эзэрхэг түр... харата ябуулгын үргэлжэлүүлэгдэжэ... һан дээрэһээ Дүтын Зүүн зүгтэ дайн... жэржэ боломо байдал тохёолдон... хөөрэлдөөнэй үедэ онсолон тэмдэ... байна. Араб арадуудай, нэн түрүүн... тин арадай эрхэ сүлөө ба аша туһа... рэгэй хохидожо байһаниие, Тель-А... Ливанай газар дайдын эзэмдэгдэ... һаниие хоёр тала эрид шууд бүрү... Ливанһаа израиль сэрэгүүдые хой... лангүй дары түргэн гаргаха гэжэ ү...

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГЫЕ БОЛЮУЛ

Бэеэ даагаад хүгжэхэ эрхэдэ хүртэхын түлөө хүндэ хүшэр тэмсэл хэжэ байһан никарагуан арадые дэмжэлгэдэ зорюулагдаһан ябуулганууд үнгэрһэн неделидэ үргэнөөр хэгдэбэ. Жэшээнь, олохон оронуудай элитэ юристнүүдэй, политичекэ ба нийтын ажал ябуулагшадай, эрдэмтэд ба уран зохёолшодой хабаадалгатайгаар «арадуудай сагүргэлжын трибуналай» заседани Брюссельдэ үнгэргэгдэбэ. Политическэ, сэрэгэй ба экономическа талаар Никарагуа тушаа США-гай хэжэ байһан ябуулгануудые трибунал хуули буса гэжэ мэдэрээ. Холбоото Штадуудай 14 городто олониитын трибуналнуудай заседани үнгэргэгдэжэ, Түбэй Америкэ ба Карибска бассейндэ сэрэгэй хүсөөр гэмтэ ябуулгануудые хэлгээр Рейганэй захиргаан гэмнэгдэһэн байха юм. Гэмнэлгын тиимэ приговор Америкын өөрынь арадай, тэрэшэлэн Түбэй Америкын оронууд болохо Никарагуагай, Сальвадорой, Гватемалын арадуудай түлөөлэгшэд гаргаба гээшэ.

«Карибска бассейн ба Түбэй Америкэдэхи эб найрамдалда аюул тохёолдуулагдана» гэһэн асуудалаар Пуэрто-Рикын ниислэлдэ уласхоорондын семинар үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад дурсагдагша региондо милитарис ябуулга хэхэһээ арсаса, тэндэ сэрэгэй маневр хэхээ болихо, сэрэгүүд болон сэрэгэй «советнигүүдые» гаргаха, сэрэгэй баазануудые усадхаха эрилтэ Вашингтондо табяа.

Холбоото Штадуудай эдэбхи ехэтэй дэмжэлгэ ба хабаадалгатайгаар контрреволюционно бандидуудай хүсөөр Никарагуада эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан эзэрхэг түримхэй харата ябуулганууд тухай хэрэгые хаража үзэлгээр Уласхоорондын су... гэрһэн неделидэ Гаагада хүдэлмэрэ... хин һэргээбэ. Сүүд юундэ дахинаа ... баб гэхэдэ, Никарагуагай бүтэн бүрин... га ба бэеэ даанхай байдалда хоро... ябадалһаа арсахаар США-е уялгалһа... гша оной майн 10-да тэрэнэй абаһа... тоолые Вашингтон миил дүүргэнгүй... һаа гадна гэмтэ ябуулгануудаа бүри... хэһэн байха юм.

Уласхоорондын олониитын Никарагуа... һаналаа нэгэдэлгын улам үргэдэжэ ба... ниие үнгэрһэн неделиин эдэ ябуул... гэршэлэн харуулна. Никарагуада 197... до болоһон революциин илаһанһаа ... американ империализмын зүгһөө ... ябуулганууд таһалгаряагүйгөөр ... сэхэ интервенци хэгдэжэшье магад ... Америкын энэ республикын ... бүрхэжэ забдахалаар һаналаа нэгэд... кампани улам үргэдэнэ: тусхай бэр... нуудай мэдээжэ болоһоной ёһоор... һаяхан Гренадада хэгдэһэн балмад... хай эзэмдэлгэдэл адляар Никарагуада... хэ дебтолго хэжэ ороод, тэрэниие ... лэн һалгааха гэһэн хүсэл Вашингтон... наашална.

Ямар аюулай тохёолдожо болохо... байһаниие Никарагуагай арад мэдэжэ... на. Эхэ оронойнгоо хилые хамгаа... тэрэ һэргэг жагсана, ямаршье дай... сохилто үгэхөөр хэзээдэ бэлэн. Үшөө... аюулта эзэмдэлгэ: энэ удаа никарагу... цуудай газар дээрэ хэхэ арга США-да... гохогүй гээшэ дэлхэйн эб найрамдал... ратай бүхы хүнүүдэй нэрэ хүндын ... болоно.

ДОРОЙТОЛГЫН ХАРАА ШУГАМААР

Великобританиин засагай хүтэлбэри барижа байһан консервативна партиин жэл бүри үнгэргэгдэдэг 101-дэхи конференцинь Брайтон городто болобо. Тэрэ конференциин дүнгүүд дээрэһээ ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, сроноо милитаризацилгые шангадхалга, англичануудай экономическа ба социальна эрхэнүүдые хаһалга, «экономикоёо улам хямгадалга» хэхэ зорилго табигдаа. Тэрэшэлэн мүнөө наймадахи һараяа забастовко хэжэ байһан шахтернуудта эсэргүү хэһээлтын хэмжээнүүдые правительствынь саашадаа үргэлжэлүүлхэ хүсэлтэй байһаниие конференци харуулба. Хорин шахта хаажа, аяар 20 мянган хүниие хүдэлмэригүй болгохо гэһэн түсэбые болюулха гэһэн эрилтэ шахтернууд правительствада табина.

Конференци дээрэ оборонын министр М. Хелзтайн гэгшын хэлэһэн үгэ дээрэһээ М. Тэтчерэй кабинедэй политикын милитарис үг зорилго эли тодоор харагдаа. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, ториин правительство ядерна хүсэеэ саашадань улам ехэ болгохо, Хойто-Атлантикын бүлэглэлдэ дайсан, буу зэбсэгүүдые ехээр гаргаха гэһэн политикада үндэһэлһэн өөрынгөө аюул ехэтэ хараа шугамһаа арсаха хэбэргүй.

Түрүүшын добтолгодо хэрэглэгдэхэ американ шэнэ түхэлэй ракетно-ядерна зэбсэгүүдые Британиин газар дээрэ тараан тодхолгые консервативна правительствын онсо шухала «габьяа» мүн гэжэ харуулхые Англиин сэрэгэй албан зургаанай толгойлогшо оролдоһон байна. Тиигэхэ зууравa Британиин уһан доогуур ябадаг флодые ядерно-ракетнэ шэнэ түхэлэй «трайдент» системээр зэбсэгжүүлхэ талаар ториин ... недэй түсэбэй хэлбэришэгүй байһании... рэ гэршэлэн харуулаа. Оборонын ми... рэй хэлэһэнэй ёһоор эдэ бүхы хэм... ябуулганууд НАТО-гай хүсые эдэбхи... гэдэ, тэрэшэлэн Британиин «бэеэ даа... ядерна хүсэнүүдые» бэхижүүлгэдэ Вели... британиин оруулһан хубитань болоно. ... рэнэй хэлэһэн үгэһөө саашань ойлгохо... консерваторнуудай мүнөөнэй правитель... во Холбоото Штадуудтай сэрэгэй хари... бүхы хэмжээгээр үргэдхэн, Вашингтон... эзэрхэг түримхэй политикые саша... дэмжэхэ байна.

Ториин кабинет тэрэшэлэн Британи... армиин, авиаци ба флодой юрын буу ... сэгүүдые хубилган шэнэлхэ талаар хэм... нүүдые абанхай. Фолклендын (Мальвин... аралнуудые эзэмдэхэ талаар колониал... дай Англиин хэжэ байха үедэ иимэ ... жээ абаха шухала болоһон ушар ... һэн гээд министр мэдүүлһэн байха юм.

Социально-экономическа политика... шаань хэлэхэ болоо һаа, Англиин эконо... кодохи бэрхэшээлтэ байдалые усадхаха ... лаар ямар нэгэ шухала хэмжээ конфере... ци дурадхажа шадаагүй. Орон доторнь ... дэлмэригүй хүнүүдэй олошоролго үргэ... жэлһөөр. Мүнөө «үлүү хүнүүдэй» тоо ... миллиондо хүрэнхэй. М. Тэтчерэй прави... тельствын засагай хүтэлбэридэ ерэһэн 19... онһоо хойшо хүдэлмэригүй хүнүүдэй ... аяар 2 шахуу миллионоор олошороо.

В. КУДЕЛИН,
Ю. РОМАНЦЕВ,
И. МАСЛОВ.
(ТАСС).

ХҮН БА байгаали

ЖАРААХАЙНУУД ТАБИГДАА

Галуута Нуур загаһаар баян юм. Хадари, зэбгэн, сурхай, ялаагана, сазан гэхэ мэтэ загаһан түнгалаг уһан соонь аятай һайнаар амидардаг гээшэ. Мүн омоли, пелядь загаһадшье энэ нуурта нютагжанхай.

Гусиноозерско ГРЭС-эй коллектив хамһабариин ажахы эрхилхэ зорилго урдаа табинхай. Станциинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн дулаан уһые хэрэглэн, эртын овощ ургуулха гэжэ оролдоно. Тэрэшэлэн Галуута Нуур соо карп загаһа үдхэхэ туршалга хэгдэжэ эхилбэ.

— ГРЭС-эй үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн уһан гэдэргээ нуурта ороходоо аяар зуугаад дүрбэлжэн метр талмайн уһые дулаан байлгана. Эгээл эндэ карп загаһа үдхэхэдэ таатай эрхэ байдал олдонхой, — гэжэ ГРЭС-эй директор Евгений Иванович Карпенко хэлэнэ.

Сентябрь һарада Галуута Нуурта карп загаһанай 30 мянганһаа дээшэ жараахай табигдаа. 18 градус дулаан уһатай нуурай нэгэ булан түмэр сеткээр хүреэлэгдэжэ, досоонь табигдаһан жараахайнууд тусхай харууһан доро түргөөр томо болгогдохо байна.

— Хойто жэлэй энэ үедэ 140 гаран центнер тарган загаһан ГРЭС-эй столово, буфедүүдтэ орохо ёһотой, — гэжэ хамһабариин ажахые даагша В. И. Черниговский мэдүүлбэ.

Манай корр.

Сэлэнгын район.

ОЛООРОО ХАБААДАНА

Мүнөө хаа хаанагүй омоли, һэлбэрһэн загаһад түрьһээ хаяхаа түргэн урасхалта хадын гол, горхонууд өөдэ үгсэжэ эхилһээр үнихэнэй болобо. Тиин байгаалиин баялиг арьбадхаха, хамгаалха хэрэгтэ олониитэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хулгайгаар агнуури хэхэ дуратайшуултай шанга тэмсэл ябуулдаг болоһониинь һайшаалтай. Жэшээнь, Баунтын районой нийтын түлөөлэгшэд, загаһа хамгаалха районой инспекциин хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай дунда ойлгуулам жын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Мүнөө эндэ Баунтын, Бусаанини, Доронг, Немьяда, Гулинга нуурнуудта, дээдэ болон доодо Ципа гэжэ хадын горхондо үдэдэг һэлбэрһэн түрьһээ хаяхаа үгсэжэ эхилбэ. Энэл үедэ тэдэниие агналга хорюултай болобо гээшэ.

А. ВИНОГРАДОВ.

Спорт

А. МЕДВЕДЬ—МАНАЙ АЙЛШАН

Физическэ культура болон спортын республиканска комитедэй уряалаар гайхамшагта совет спортсмен—Олимпиин нааданууд гурба дахин, дэлхэйн найма дахин, Европын долоо дахин, СССР-эй юһэ дахин чемпион, спортын габьяата мастер Александр Медведь манай Буряад орондо айлшаар ерэбэ.

Александр Медведь Украинада модошодой бүлэдэ түрэһэн юм. Бага наһанһаа хойшо хара ажал хэжэ, бэе махабадаа хүдэржүүлһэн, ажалда дадал шадабаритай болоһон юм. Сэрэгэй алба хэхэ үедөө тэрэ барилдаанай нюусатай түрүүшынхеэ танилсаа һэн.

1962 ондо дэлхэйн чемпионадта түрүүшынхеэ хабаадахадаа, тэрэ илалта түйлаа һэн. Удаань дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ, Токиодо, Мехикэдэ, Мюнхендэ үнгэргэгдэһэн Олимпиадануудта илаһан байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ А. Медведь дээдэ һургуули дүүргэжэ, Белоруссиин ССР-эй ниислэл—Минск хотодохи радиотехническэ институдай физическэ культурын багшаар хүдэлдэг юм. Тэрэ барилдаашадые мүрысөөнүүдтэ һорихо, бэлдэхэ темээр диссертаци бэшэжэ, педагогикын эрдэмэй кандидат болонхой.

1972 ондо Мюнхендэ болоһон Олимпиадын һүүлээр А. Медведь ехэ спортһоо хахасажа, тренер-багшын хүдэлмэреэ эхилһэн байгаа. Мүнөө тэрэнэй олохон һурагшад дэлхэйн ба Европын чемпионууд болонхой. Тиигэжэ тэрэ СССР-эй габьяата тренерэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Суута совет барилдаашанай шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын заншалта мүрысөөн үнгэргэгдэдэг. Энэ мүрысөөндэ илалта түйлаха гээшэ ехэл бэрхэшээл түбэгтэй байхаһаа гадна ехэл хүндэтэй юм. Манай республикын бэлигтэй бэрхэ барилдаашад, уласхоорондын классай спортын мастернууд О. Алексеев, Б. Будаев, М. Цыдыпов болон бусад энэ заншалта мүрысөөндэ илалта түйлаһан намтартай.

Спортдо ехэ амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө А. Медведь Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагданхай, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэтэ тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ арбитр боложо хабаадахадаа, ходоодоо зүб шиидхэбэри абадаг байна. Тиигэжэ тэрэ экстра-классай уласхоорондын классай судья болонхой.

Суута барилдаашан Александр Васильевич Медведь манай республикада ерээд байха үедөө «Динамо» бүлгэмэй, хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин хүмүүжэмэлнүүдтэй, Буряадай багшанарай болон Зүүн Сибириин технологическа институдуудай студентнэртэй уулзажа, совет спортсменүүдэй амжалтанууд тухай хөөрэһэн, сугларагшадай асуудалнуудта харюусаһан байгаа. Багшанарай институдта болоһон уулзалга дээрэ А. В. Медведь РСФСР-эй Спорткомитедэй дурасхаалта медаль тус институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй кафедрые даагша, педагогикын эрдэмэй кандидат С. В. Калмыковто барюулба. Ушарынь гэхэдэ, Степан Владимирович бэлигтэй бэрхэ хэдэн барилдаашадые һурган хүмүүжүүлээ. Тусхайлбал. спортын мастер Л. Айсуев энэ жэлдэ РСФСР-эй чемпион болоһон байна.

А. В. Медведь БАМ-ай барилгашадтай, Баунтын районой ажалшадтай уулзаха байна. Эдэ бүхы уулзалгануудай манай республика дотор дүрэ бүляалдалгын барилдаае улам саашадань хүгжөөхэ байһаниинь дамжаггүй.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

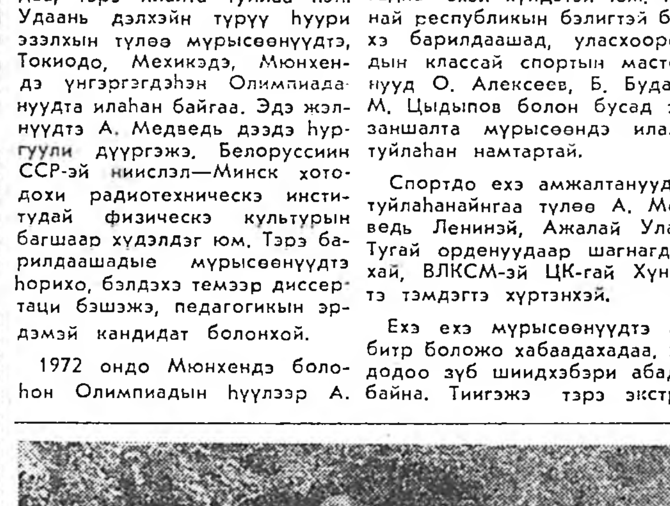

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан урилдаанда хабаадаһан авиазаводой түлөөлэгшэд.

А. ЧЕПАКИНАЙ фото.

ТОБШОХОНООР...

ҺУР ХАРБАЛГА. «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ужгород хотодо болобо. Найман союзна республикын 100 гаран мэргэшүүл энээндэ хабаадаһан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Украинын соведэй харбагшад командаараа илажа, Түбэй соведэй дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. Россин соведэй команда — хоёрдохи, Молдавиин түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлбэ.

Хубиин тоосоогоор уласхоорондын классай спортын мастернууд Надежда Бадмацыренова (Шэтэ), Сергей Телига (Шэнэ Каховко) гэгшэд шалгараа. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент, спортын мастер Герман Хагдыров М-2 упражненеэр харбахадаа, 2508 очко абажа, зургаадахи һуурида гараһан байха юм.

Залуушуулай дунда һур харбалгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Кисловодск хотодо үнгэргэгдөө. 150 шахуу бэлигтэй бэрхэ залуу харбагшад хёрхо мэргэнээ туршаһан байна.

Манай республикын мэргэшүүл 22 команда сооһоо шалгаржа, түрүү һуури эзэлбэ. Эрхүүгэй областиин, Чувашай АССР-эй спортсменүүд шангай һууринуудта гараа.

Улаан-Үдын 3-дахи һургуули дүүргээд, технологическа институдта һурахаяа ороһон спортын мастер Владлен Дарханов 2415 очко тудажа, залуушуулай дундаһаа Россин чемпион болобо.

Сталина Будаева («Динамо»), Виталий Дарханов, Марина Гомбоевна (хоюулаа «Труд» бүлгэмһөө) яһала һайнаар харбажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

Һур харбалгаар ВЦСПС-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн октябриин 24-29-дэ Узбегэй ССР-эй Термез хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Манай республикын «Труд» болон «Спартак» бүлгэмүүдэй бэрхэ харбагшад энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахые бэлдэжэ байна. Уласхоорондын классай спортын мастер И. Лукашевич, спортын мастернууд Б. Шойжилцыренов, В. Дарханов, П. Баханов, З. Гончиков, Г. Цыремпилова болон бусад Фергана, Ташкент хотонуудта һорилго хэнэ.

Ж. БАТОМУНКУЕВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай октябриин 6-да үнгэргэгдэһэн 40-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото», 441.130 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (16 карточка) таагшад — 1.833 түхэриг, дүрбэн номер (804 карточка) тааһан хүнүүд—49 түхэриг, гурбан номер (15.905 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 3.369.725 билет ороо.

Табан номер (10 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (2,942 карточка) таагшад — 117 түхэриг, гурбан номер (94.524 карточка) тааһан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Малай үбэлжэлгэ — хамтын хэрэг» — түрүү бэшэг. «Комбинадай туг дээрэ — орден» — Л. Левченкын статья. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партиина ажабайдал: тоосоон ба һунгалта. «Удхатай, холын хараатай хэрэгэй эхи табиха» — Л. Кальминагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хэблэл захилга тухай мэдээсэлнүүд. «Уласхоорондын ажабайдалай толи» — АПН-эй материал. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Фронт тыл хоёрой холбоон. «1943 оной бэшэгүүд» —Л. Левченкын статья. «Сэнхир огторгойн далинууд» — А. Гугай статья. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Футболой шэнжэлэл. 10.25— Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.40— «Родное дело» —уран һайханай фильм. 12.00— «Экран» нэгэдэлэй баримтата фильмүүд. 12.55— Шэнэ һонин. (13.00 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.25 — Хоорой хүгжэмэй концерт. 17.00—«А. Блок. «Родина»— фильм-концерт. 17.45— «Буратиногой выставкэ». 18.25— Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олголгодо. 18.45— «Хүхюун нотонууд». 19.00—«БАМ—Сибириин баялигуудта хүрэхэ түлхюур».

Улаан-Үдэ. 19.30—«Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00— «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.20—Футболой шэнжэлэл. 20.55— «Черный треугольник» —3 серитэй уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.00— «Время». 22.35— Лермонтовэй түрэһөөр 170 жэлэй ойдо. 23.30—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 23.45 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак»—«Химик».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Пень Макара Мазая»—баримтата фильм. 9.35, 10,35—Түүхэ. 5-дахи класс. 10.05, 14.30—Француз хэлэн. 11.05— «Гоё һайханиие ойлгохоор хүмүүжүүлгэ». 11.35, 12.40— Ботаника. 5-дахи класс. 11.55— «Шатарай һургуули». 12.25— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.00—Хүгжэм. 5-дахи класс. 13.30, Физикэ. 10-дахи класс. 14.00— «Байгаали шэнжэлэлгэ» гэжэ дамжуулгын почто. 15.00— «Эртэ урдын Грециин искусство». 15.30 — А. В. Кольцов. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал... гынь хуудаһанууд. ... найрамдал ба зал... 16.55— Шэнэ һонин. ... Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45— ... сэрэгшэ»— киножурнал.

Москва. 20.00—Ба... фильм.

Улаан-Үдэ. 20.20— ... тэ «Одохон». 20.50— ... холнууд

Москва. 21.00— ... нойрсогты, багашуул». ... Уласхоорондын ш... 22.00—«Время». 22.35— ... ня о Кольцове» —уран ... ханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-00569. Заказ № 237. Индекс 04649.